

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

היצר הרע אומר לי 'אתה יכול להיות יהודי טוב גם בבית, יהודי טוב בבית כנסת שלך, בחוג שלך' – בשביל לצאת לשליחות צריך להתגבר על היצר הזה, צריך להתגבר ולפרוץ החוצה.

[מתוך השיעור 'שמחת השליחות']

יתרו תשפ"ג

הניגון החסידי 25
ניגון 530
ניגון איטי ועמוק מיום ז' אדר תשפ"ב

הסיפור החסידי 26
מסירות הנפש של אבא!
הרבנית חיה-מוסקא

מענות ותשובות 28
תשובות הרב לשואלים
מעשה טוב שגורם לגאווה
ובמה כדאי לעבוד

פְּאָזֶז' דֵּי לֵבְיָיִם 29
סְגָלָה מְפֹלֵ הַעֲפִיִּים
רְזִי יִסְבִּיר לָנוּ מָה זֶה אוֹמֵר לְהִיּוֹת בְּנִיִּים
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

מהפכת השליחות 04
נקודה מעובדת
אתכפיא המביאה לידי אתהפכא

שמחת השליחות 05
שיעור למדריכות 'באתי לגני'
השליחות כשלימות האדם
ואופיה של שליחות נשית

חש-מל - משתיקה להתגלות 16
טעימה מהתועדות י' שבט
הגילוי הפתאומי של כל ההעלם

עלית משה-משיח 21
קול שמחה
ממשיחויות כללית למשיח פרטי

גירושין משאול לדוד 23
"ויצאה והיתה" – הערות במסכת גיטין
דוד מתעצם עם מלכות שאול

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לקוראי **נפלאות** היקרים בתוך **כל בית ישראל**. שבת **פרשת יתרו** בפתח ועממה גליון נוסף **חדור בשליחות** ומלא בכל טוב.

מה בגליון?

השבוע בגליון **שיעור יסודי ומתוק** מליל שבת האחרונה **למדריכות תנועת הנוער לבנות 'באתי לגני'** העוסק בשליחות בכלל ו**שליחות נשית** בפרט. ולכל מי שחכה, **טעימה מהתוועדות י' שבט המרוממת** שהתקיימה ברוב עם בכפר חב"ד.

השיעור הראשון **פורס מבנה יסודי ויפהפה של עבודת ה' לפי תארי האדם השונים**. זהו שיעור **נוקב, על חובת השליחות**, שגם חושף בה **רבדים בלתי-מוכרים** (ראו גם בנקודה המעובדת). כמתאים לקהל היעד, ולדור נשי, עבודת השליחות הנשית מקבלת שם דגש מיוחד. **אל תחמצנה וגם אל תחמיצו**.

השיעור השני הוא כאמור 'טעימה' מיוחדת מהתוועדות י' שבט הגדולה והארוכה לה זכינו השנה. מנקודת פתיחה של **עיון במאמרי "באתי לגני"** של השנה עולה **התבוננות מרהיבה בשלש מדרגות של חשימל**, ש'צוברות תאוצה' בדחף **לגלות הכל (!) ומיד (!)** ולזכות ל"משיח נאו".

כאן המקום לשלוח ברכת **מזל-טוב מזל-טוב** לחבר המערכת וראש וראשון לכותבים – **הרב איתאל ש"י גלעדי** – ולבני ביתו, לרגל הולדת הבת **חנה רחל תחי'**. שיזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמע"ט יחד עם אחיה ואחיותיה בשמחה וטוב לבב.

ביום **ראשון הקרוב**, כ"א שבט, בשעה **15:00** יתקיים שידור של **שיעור באגלית**. ניתן לצפות בקישור הקבוע שישלח אי"ה **ברשימת התפוצה**.

שבת שלום ומבורך,
המערכת

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם

שלחו הודעה לאלעזר במספר 052-5065243

נקודה

מעובדת מתוך השיעור

מהפכת השליחות

בדור הבא חתנו, הרבי מליובאוויטש, וככל שעוברות השנים הוא הולך ו'מדביק' מעגלים רחבים יותר ויותר. את העבודה של "אתכפיא המביאה לידי אתהפכא" אפשר לזהות בעבודת השליחות ובדמות השליח:

מחד, היציאה לשליחות היא "אתכפיא" מלאה ומוחלטת. זו לא רק "אתכפיא" ליצר הרע ה'רגיל', התאוות האסורות והמדות הרעות, אלא גם ליצר הרע ה'דתי', שרק מבקש לשבת בשלוח על התורה ועל העבודה, בלי לחרוג מהסביבה הנוחה והמוכרת ומהרגלי עבודת ה' הקבועים. היציאה מאזור הנוחות וההתמסרות לזולת שיש בשליחות דורשות "אתכפיא" יום-יומית בכל פרטי חייו של השליח. מעבר לכך, גם בממד הפנימי-הנפשי, שליחות היא בעצם ויתור על מציאותו העצמאית והנפרדת של השליח – שהרי לשליח יש משלח ו"שלוחו של אדם כמותו ממש". מאדון-לעצמו, הנהנה מאוטונומיה ומקבל קרדיט על כל מעשיו, הופך השליח ל"דיא אריכתא" של המשלח, כפוף להוראותיו ומשייך אליו את תוצאות מעשיו.

לאידך, השליחות, הן בהתקשרות הפנימית למשלח והן כדי לפעול לקירוב הזולת והשפעה עליו, יכולה להעשות רק בשמחה ובמאור-פנים הבאים מתוך הזדהות פנימית. הנסיון מעיד שה"אתכפיא" מביאה לידי "אתהפכא" ונוצר כאן טיפוס חדש – דמות של שליח שמוציא את עצמו מהמרכז וחי בשמחה ובטבעיות חיים של התמסרות לזולת. והעיקר, מכיון שהשליח ממוקד ביעד השליחות, נוגע לו בעיקר שה"אתכפיא" שלו תביא לידי "אתהפכא" של סביבתו – הוא מקיים את הוראת הרבי "קער א וועלט היינט!" ('הפוך עולם היום!'), מחולל שינוי בסביבתו והופך את החשך לאור ואת המר למתוק.

עבודת ה' מתחלקת לשני סגנונות עיקריים, שני "מטעמים" האהובים על השכינה הקדושה – עבודת ה"אתכפיא" ועבודת ה"אתהפכא". אצל רובנו העיקר הוא ה"אתכפיא" – כדי לעבוד את ה' עלינו להתגבר על יצרנו הרע, לכפות את טבענו ורצונותינו כדי לעשות את רצונו יתברך. בלשון אדמו"ר הזקן בספר התניא, עבודה זו היא המלחמה התמידית של הבינוני, שבנפשו פנימה מלא דחפים שליליים (ממש כמו הרשע), אותם הוא עוצר בכח מלבוא לידי ביטוי. זו מלחמה בלתי-פוסקת, קשה וגם מאכזבת ומתסכלת, כאשר הנחמה היחידה עבור האדם היא שהכפייה-העצמית שלו מסבה תענוג גדול לה' יתברך. לעומת זאת, הצדיק זוכה לעבודת ה"אתהפכא" – 'להרוג' את יצרו הרע ולהפוך אותו עצמו לטוב, עד שכל עבודת ה' שלו היא מתוך רצון ותענוג אמתיים.

אכן, אדמו"ר הריי"צ משתמש בהגדרה מחודשת – "אתכפיא המביאה לידי אתהפכא". כדי להפוך את העולם ל"דירה בתחתונים", בה ה' מתגלה בשלמות, גם על עבודת ה"אתכפיא" להיות מכוונת בסופו של דבר לקראת "אתהפכא" – על הדירה בתחתונים להיות נוחה וטבעית ולכן התכלית היא להגיע ל"ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ".

כדי לממש את השלמת היעוד של השראת שכינה בתחתונים והבאת המשיח ייסד אדמו"ר הריי"צ את מפעל השליחות, אותו שכלל ופיתח

השיעור מוקדש לע"נ:
גניה חיינא בת שרה רבקה - כ"ב שבט.
ולע"נ אליהו בן רוזה - כ"ט שבט

שיעור

שיעור למדריכות תנועת הנוער באתי לגני

שמחת השליחות

קיצור מהלך השיעור

אחרי השיעור בשבת שעברה, למדריכי תנועת הנוער לבנים, "רבי חייא", השבת האחרונה הוקדשה למדריכות תנועת הנוער לבנות, "באתי לגני". **פרק א** הוא הסבר יפהפה על ארבעת כינויי המין האנושי – **אדם־אישי־גבר־אנוש** – המתבטאים אצל כל אחד **בחלקים השונים** **בנפש** ובאים לידי ביטוי ב**יסודות עבודת ה'**. הדגש בכל הפרק הוא על **עבודת השליחות**, עבודת ה"גבר", שמשלימה את האישיות. **פרק ב** מתמקד **בכח הנשי המיוחד**, המתבטא בשירת מרים ונשות ישראל, שסגולתו **לחבר את הנשמה** עם שליחותה המיוחדת. **פרק ג** מתמקד עוד יותר באופי השליחות הנשית, שתכליתה **טהרת העולם** המביאה גאולה והשראת שכינה (נציין שבמקור היה פרק נוסף, שלא נדפס כאן לקוצר הזמן והמקום, העוסק ביחס בין גברים לנשים בארבעת כינויי המין האנושי). השיעור, שנמסר לבנות צעירות, מוסר באופן מובן יסודות גדולים בעבודת ה' **ובשליחות המיוחדת של נשים** בדורנו הנשי.

לעשות מתוך שמחה – כדי להשפיע על מישהו צריך להאיר פנים, להקרין את השמחה, ורק ככה אפשר להשפיע. **שליח** – **שמח** – עם י כוחות הנפש בגימטריא **משיח**², כך מגלים את ניצוץ משיח שבנו ומביאים את המשיח הכללי. נפתח בנושא אחד ואחר כך נמשיך לעוד ענין עיקרי, כשאת כל מה שנדבר חוזרת השמחה של השליחות.

ב שיחת ש"פ שלח תש"נ (התוועדות ח"ג עמ' 359:361).

א. ההתגברות בשליחות

שליח שמח

שבת שלום, שתהיה לכולן הצלחה בשליחות! הנושא של השבת למדריכות הוא שליחות – איך לעשות טוב יותר את השליחות ולכוון גם את החניכות לשליחות. יש גימטריא חשובה ש-**שליח** בגימטריא **שמח**³. את השליחות חייבים

נרשם (מהזכרון) ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. ליל שבת בשלח תשפ"ג – כפ"ח.

א שיחת ש"פ תולדות תשד"מ סעיף כט.

אדם־אישי־גבר־אנוש

למין האנושי יש ארבעה שמות – אדם,

אישי, גבר ואנושי.¹ הנושא

הזה מוסבר בחסידות

בכמה מקומות, וגם מובא

בלוח "היום יום"². ההסבר

בקיצור הוא שכל שם

מתייחס לענין אחר באופי

של האדם:

הכינוי אדם מתייחס

למעלת המוחין של

האדם³, התחום השכלי –

"חכמת אדם תאיר פניו".

הכינוי אישי מתייחס

למעלת המדות של האדם,

התחום הרגשי שלו –

האהבה, היראה, הרחמים על הזולת.

נדלג רגע לאחרון – הכינוי אנוש מתייחס

כל אחד יודע על
עצמו שיש לו גם
חולשות (אנוש)
– יש זמנים של
חולשה, של
נפילה, ויש אזורים
בנפש שאני יותר
חלש בהם, דברים
שצריכים לתקן

לחולשות של האדם, לכך שמצבו אנוש באחד

מהדברים, בשכל או במדות הלב.

הכינוי גבר מתאר התגברות – את המאמץ

להתגבר על החולשה של האנוש באחד מתחומי

החיים.

ארבעת השמות האלה אינם מתייחסים

לאנשים שונים – הם נמצאים אצל כל אחד

ואחת מאתנו: לכל אחד יש שכל (אדם); לכל

אחד יש מדות הלב (אישי); כל אחד יודע על

עצמו שיש לו גם חולשות (אנוש) – יש זמנים

של חולשה, של נפילה, ויש אזורים בנפש שאני

יותר חלש בהם, דברים שצריכים לתקן; וכל

אחד צריך גם להיות גבר, להתגבר ולהתאמץ.

יש אנשים שדברים לא באים להם בקלות, הם

צריכים מאמץ, ו"יגעתי ומצאתי תאמין".⁴ יש

אנשים שדברים באים להם יותר בקלות, אבל

כתוב "לא יגעתי ומצאתי אל תאמין" – אי

אפשר להגיע למטרה, לתכלית לשמה נבראנו,

בלי מאמץ.

[ההקבלה של ארבעת השמות לארבעת

העולמות – הקומה השלמה של ארבע אותיות

י־ה־ו־ה שיש בכל דבר – מורכבת מעט, כי בדרך

כלל המוחין והמדות כבר כוללים את הכל. ובכל

זאת: **אדם**, סוד מה דחכמה, היינו המוחין בעצם

של עולם האצילות; אישי, המקביל למדות, מוסבר

בפרט פעמים רבות כמוחין השייכים למדות –

סוד עולם הבריאה (**מאין ליש**, נוטריקון **אישי**),

עולם השכל; גבר שייך לעולם היצירה, עולם

הרגש, בו בכל התפעלות של מדה בלב יש אש

של התלהבות וגבורה; אנוש שייך לעולם העשיה,

עולם הפירוד, החולשות והחסרון].

תורה, מצוות ותפלה

כעת נסביר את ארבעת הכינויים – ששייכים

לכל אחד, כנ"ל – בעבודת ה':

מדרגת אדם, "חכמת אדם תאיר פניו", היא

כמובן לימוד התורה – ה'מוחין' של עבודת

ג זהר ח"ג מח, א. ורמז: אדם איש גבר אנוש (918) ובאתב"ש (תקי תמב רשג תטפב, סה"כ 1946, ז"פ "אור הגנוז") – בסוד אור ישר ואור חוזר – עולה ח"פ (ממוצע כל תבה) משיח!

ד לוח "היום יום" ד' אלול (וראה הנסמן ב"היום יום המבוואר"). נתבאר גם בשיעורי כ"א אייר תש"ע וריש אלול תשע"ז, ובכ"מ.

ה דקדוקית מסבירים שהשם אדם נגזר מהצבע האדום, הצבע של "הדם הוא הנפש" (דברים יב, כג) – עיקר חיות האדם, כולל דופק החיים של "החיות [אל תקרי 'חיות' אלא 'חיות'] רצוא ושוב" (יחזקאל א, יד); על שם לקיחתו מהאדמה (ראה בראשית ה, ז) ותכליתו "לעבד את האדמה" בגן עדן (שם פסוק ה) או מחוצה לו (שם ג, כג), שגם היא חמר אדום; מלשון דמות ודמיון (שם א, כו) ומלשון דממה (כאשר יחס אדם־חיה הוא דממה־דבור, ראה באורך **שערי אהבה ורצון** מאמר "פרצוף הדעת"). בפשטות אין כאן משמעות של חכמה ושכל, אך יש לומר ש"חכמת אדם" מתבטאת בעיקר בדממה, בסוד "סיג לחכמה שתיקה" (אבות פ"ג מ"ג). עוד יש לומר שלפני חטא אדם הראשון כח המדמה היה מתוקן ומבטא את השכל באופן השלם והמתוקן, על דרך "ביד הנביאים אדמה" (הושע יב, יא) ודווקא בזכותו התקיים "אדמה לעליון" (ישעיה יד, יד) למעליותא (ראה של"ה בראשית בתו"א), בקיום המצוה להתדמות אליו יתברך (מכילתא פרשת השירה פרשה ג ובשל"ה הנ"ל), עיקר חכמת האצילות (שכנגד אדם, בהקבלת ארבעת הכינויים לאבי"ע, כדלקמן) מעלת "אצילי בני ישראל" (שמות כד, יא), ודוק.

ו קהלת ח, א.

ז מגילה ו, ב.

זו לכתחילה המטרה של מצב הקושי – ה' מתאוה לתפלת ישראל ו'מזמין' אותה דרך הקשיים שלנו בחיים

של מצב הקושי – ה' מתאוה לתפלת ישראל ו'מזמין' אותה דרך הקשיים שלנו בחיים. השם אנוש מתחיל מהדור השלישי לאנושות, הוא נכד של אדם הראשון, עליו כתוב "אז הוחל לקרוא בשם הוי"ט". לפסוק הזה יש פירושים מהקצה אל הקצה, מהכי טוב עד הכי רע. רש"י מביא את דברי חז"ל^{טז}

שאז החלו לעבוד עבודה זרה – לקרוא בשם ה' לדברי חולין. אבל האבן-עזרא, ואתו עוד מפרשים^{יז}, אומר שהפשט הוא טוב מאד – אז החלו להתפלל, לקרוא בשם ה'. הוא מסביר שהתפלה באה באמת בגלל מצב אנוש, מכאובים וצרות של האנושות. חלק האנוש שבכל אחד מאתנו מתבטא בתפלה.

תשובה ושליחות

אם יש לאדם לימוד תורה (אדם), קיום מצוות (איש) ותפלה (אנוש) – מה עוד צריך? מה יכולה להיות העבודה של גבר? [אולי גמילות חסדים.] גמילות חסדים היא חלק מקיום המצוות, העבודה של איש. כשמדברים על שלשת עמודי העולם – תורה, עבודה וגמילות חסדים^{יח} – גמילות חסדים היא השם הכולל לקיום המצוות, כמו שמוסבר בחסידות^{יט}, ותורה ועבודה הן תורה ותפלה. מה יכול להיות משהו כללי נוסף בעבודת ה'? [אולי תשובה.] נכון. בהחלט הייתי יכול לומר שהעבודה של גבר היא עבודת התשובה – כשיש לאדם חולשה בתחום מסוים, בתורה או במצוות, הוא צריך להתגבר ולעשות תשובה. תשובה היא לא רק פרט בתוך הדברים האחרים, היא כלל בפני עצמו

ה'. מצות תלמוד תורה היא של הגברים^כ, אבל לימוד תורה שייך כמובן גם לנשים. בפשטות, לימוד תורה בו נשים מחויבות הוא לימוד המצוות שהן חייבות בו^{כא}, אבל זהו תחום אין סופי – הרי מעבר למצוות עשה שנשים חייבות בהן ולכל מצוות לא-תעשה נשים חייבות גם באהבה ויראה, והקיום שלהן כולל את כל

לימוד החסידות. נשים אמנם פטורות ממצות עשה שהזמן גרמן, אבל הן חייבות בכל המצוות התמידיות – אמונה בה', ייחוד ה', אהבת ה' וכו' – וכדי לדעת אותן, כדי להפנים אותן, צריכים ללמוד הרבה מאד חסידות.

מדרגת איש, המדות שבלב, היא האהבה והיראה בלב. כתוב בתניא^{כב} שהאהבה היא הכח המניע את קיום כל מצוות עשה והיראה היא הכח המניע את קיום כל מצוות לא-תעשה, כך שבעצם המדרגה של איש היא קיום כל המצוות. מהי מדרגת אנוש בעבודת ה'? מה צריך לעשות כשאני מרגיש חולשה? אצל מי שאין לו את הקב"ה, ח"ו, החולשות יכולות להגיע לנפילה – לעצבות חס ושלום ואפילו ליאוש. אבל אם יש לי את הקב"ה – החולשה, שגם היא בהשגחה פרטית, באה להזכיר לי שיש רק כתובת אחת. קושי, נפילה או חולשה שולחים אותי להתפלל אל ה' – "שפכי כמים לבך נכח פני א-דני"^{כג}. כמו שקוראים בפרשת השבוע, כשעם ישראל עומדים בין המצרים לבין ים סוף הם צועקים אל ה', "תפסו אומנות אבותיהם בידיהם"^{כד}. חז"ל אומרים^{כה} שזו לכתחילה המטרה

ח קידושין כט, ב; שו"ע יו"ד רמז, ו.

ט הגהת רמ"א שם.

י ראה ספר המנהגים עמ' 84 וש"נ.

יא פרק ד.

יב איכה ב, יט.

יג מכילתא בשלח פרשה ב.

יד שמות רבה כא, ה. שיר השירים רבה ב, לד.

טו בראשית ד, כו.

טז בראשית רבה כג, ט.

יז רבי יוסף בכור שור וספורנו.

יח אבות פ"א מ"ב.

יט ראה לקו"ת ראה כג, ג. ובכ"מ.

להפוך את החשך לאור ואת המד למתוק, היעד של השליחות הוא "הפוך את העולם היום"^{כג}. כשמדברים על שליחות יש עוד ענין עיקרי – קשר למשלח. המונח שליחות אומר שיש משלח שעושה אותי שליח – הרבי. יש כלל בהלכה "שלוחו של אדם כמותו"^{כד} – השליח הוא כמו יד של המשלח^{כה}. כשאדמו"ר הזקן מביא את הכלל הזה בשלחן ערוך שלו הוא מוסיף "שלוחו של אדם כמותו ממש"^{כו}. גם כאן יש שינוי של הטבע שלי, אני רגיל להיות מישהו נפרד, לעצמי, ולהפוך בשליחות ליד של הרבי, לאחד ממש עם המשלח, זו התגברות שמחוללת בי שינוי, "אתכפיא המביאה לידי אתהפכא". ההתקשרות לרבי בשביל השליחות נעשית גם היא מתוך שמחה רבה – בשביל להתקשר באמת, להפוך לחלק מהמשלח, אני צריך לאהוב אותו^{כז} ולשמוח בהתקשרות אליו. על השמחה בתוך ההתגברות נאמר "אני בינה [שפנימיותה שמחה] לי גבורה"^{כח}.

שלמות האדם – התגברות בכל

עד כאן הנושא הראשון שלנו, המדרגות אדם-אישי-גבר-אנוש שיש בכל אדם והביטוי שלהן בעבודת ה'. ולסיכום^{כט}:

אדם	שכל	תורה
איש	מדות	מצוות מתוך אהבה ויראה
גבר	התגברות	שליחות (ותשובה)
אנוש	חולשה	תפלה

כג שיחת י"ב תמוז תשד"מ סעיף לג (תו"מ התועודיות תשד"מ ח"ד עמ' 2193).

כד ברכות לד, ב וש"נ.

כה ראה קצוה"ח קפח, ב; ר"י ענגיל בלקח טוב ס"א. ועוד.

כו ראה קו"א לשו"ע או"ח רסג; לקו"ת ויקרא א, ג ובמ"מ שם.

כז כמדובר לאחרונה כמה פעמים ע"פ לוח "היום יום" כ"ו שבט שנתבאר בשערי אהבה ורצון מאמר "כח האהבה" ובביאור א שם.

כח משלי ח, יד.

כט ורמז: אדם – תורה; איש – מצוות; גבר – התקשרות לצדיק (על ידי קיום שליחות); אנוש – תפלה משלימים

ל"ב 65 (אדני, שם המלכות) ברובע (4225)!

– אדם צריך להיות "כל ימיו בתשובה"^כ. לכן אפשר לומר שגבר שייך לעבודת התשובה. אבל לענינו, הנושא של השבת, נסביר כעת שהעבודה של גבר היא עבודת השליחות. כתוב "איזה הוא גבור? הכובש את יצרו"^{כא}. היצר הרע אומר לי 'אתה יכול להיות יהודי טוב גם בבית, יהודי טוב בבית הכנסת שלך, בחוג שלך' – בשביל לצאת לשליחות צריך להתגבר על היצר הזה, צריך להתגבר ולפרוץ החוצה.

שמחת ההתגברות בשליחות

ההתגברות של הגבר היא מה שנקרא בקבלה וחסידות עבודת האתכפיא. במאמר "באתי לגני", שנוהגים ללמוד ב"י שבט, הרבי הריי"צ משתמש בביטוי "אתכפיא המביאה לידי אתהפכא"^{כב}. בדרך כלל עבודת הבינונים היא אתכפיא ועבודת הצדיקים היא אתהפכא, אבל הרבי הריי"צ אומר שבשביל לעשות את העולם דירה בתחתונים צריך אתכפיא כזו שמביאה בסופו של

דבר לידי אתהפכא. ההתגברות של עבודת השליחות היא הדוגמה הכי טובה לכך:

כדי לצאת לשליחות צריך לעשות אתכפיא, להתגבר על הטבע הראשון שלי להשאר בעצמי, בסביבה הטבעית שלי, אבל האתכפיא הזו מביאה לידי אתהפכא – באדם ובעולם. קודם כל, כשאדם כופה את עצמו לשליחות, הוא מצליח בסופו של דבר לסגל לעצמו טבע שני, להפוך את הטבע שלו לטבע שליח ולחיות בתחושה שאני לא נמצא כאן בשביל עצמי אלא בשביל הזולת. והעיקר, התכלית של האתכפיא שלי להיות שליח היא אתהפכא –

כ שבת קנג, א.

כא אבות פ"ד מ"א.

כב ד"ה "באתי לגני" התש"י סוף אות ב.

תשובה היא לא

רק פרט בתוך הדברים האחרים, היא כלל בפני עצמו – אדם צריך להיות "כל ימיו בתשובה"

העיקר הוא

ההתגברות של הגבר, ה"יגעתו ומצאתי שרק באמצעותו אפשר להגיע למטרה שלנו בחיים

עד מיצוי הנפש^{לט}; ובעיקר להתמסר לשליחות-לזולת בכל הכח^מ.

ב. "בתוך עלמות תופפות" שרים, נגנים ועלמות תופפות

כעת נפתח תהלים – שלכל אחת יהיה ספר – ונראה משהו שקשור לפרשת השבוע. על שירת הים כתוב – בפרק סח, שבהשגחה פרטית היה בתהלים של החדש היום – "קדמו שרים אחר נגנים בתוך עלמות תופפות"^{מא}.

ה"שרים" הם משה ובני ישראל, כל הגברים, "אז ישיר משה ובני ישראל"^{מב}. ה"עלמות תופפות" הן מרים הנביאה ושאר נשות ישראל, "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה ותצאנה כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת"^{מג}. "עלמות" הוא תואר של כח וגבורה (כמו "גבר" שהזכרנו בפרק הקודם), כמו שרשי מפרש על המקום בו מרים נקראת בפירוש עלמה^{מד} – "ותלך העלמה' הלכה בזריוות ועלמות כעלם". הנשים בטחו בגאולה והכינו תופים לקראת יציאת מצרים. גם בגאולה הזו,

לט תניא פ"ל – עיי"ש.

מ וראה בכל זה גם דברי הרבי הרש"ב לוח "היום יום" ט"ז שבט:

בין קרירות וכפירה חוצצת מחיצה מאד דקה. נאמר "כי הוי' אלהיך אש אכלה הוא" – אלקות היא אש בוערת, ללמוד ולהתפלל צריך בהתלהבות הלב, ש"כל עצמותי תאמרנה" את דברי ה' בתורה ובתפלה.

והנה, "אש אכלה" (דברים ד, כד; ט, ג) – שמפרש האבן עזרא (שם ט, ג) "במהירות, על כן אמר 'מהר'" – עולה אנוש, רמז ש"אנוש" הוא עוד יותר "אש" מהאחרים (ממוצע כל אות בשמות איש גבר – ששייכים בפירוש לאש וגבורה – אלהים, וכן הוא במלים אנוש מהר – הכל בסוד "אני אמרתי אלהים אתם" – כשסה"כ עולה הכל יג פעמים אלהים, 1118, "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד").

מא תהלים סח, י.

מב שמות טו, א.

מג שם פסוק כ.

מד שם ב, ח.

באמת, העיקר הוא ההתגברות של הגבר, ה"יגעתו ומצאתי שרק באמצעותו אפשר להגיע למטרה שלנו בחיים, לממש בשמחה את השליחות שלנו בעולם.

לכן, כשמתבוננים בכל השמות, רואים שכולם שייכים לכח וגבורה (קו שמאל במושגים של קבלה) – אדם הוא לשון

אדום, צבע הגבורה^ל המבטא עוצמה ותוקף של חיות; איש לשון ישות, גם במובן של תוקף ועוצמה, כמו בפסוקים "וחזקת והיית לאיש"^{לא} או "כאיש גבורתו"^{לב}; גבר כפשוטו, כמו שהוסבר באריכות; ואפילו הכינוי אנוש, שהוא לשון חולשה וחולי, חוסר-אונים, ממחיש שהמדד העיקרי הוא הכח, במציאותו (באדם בריא) או בהעדו (באדם חולה), וממילא החולשה 'מזמינה' את ההתגברות. ואכן, יש מהמדקדקים^{לג} שמסבירים, על סמך הדמיון לערבית, שבאנוש יש לשון אחוה, קרבה ורעות (כמו שאומרים בשפה המדוברת שאדם שמבין את זולתו ונוהג באופן חברתי הוא אנושי), תיאור המתייחס לכך שהאדם הוא יצור מדיני-חברתי בעצם^{לד} – החולשה האנושית דורשת שיתוף פעולה חברתי, שנותן ליחיד את העוצמה של הקבוצה. גם בעבודת ה' יש ללמוד תורה כנתינתה מסיני^{לה}, "מפי הגבורה"^{לו} דווקא – לימוד בכח, באופן של "כל עצמותי תאמרנה"^{ליז}; לקיים מצוות בכח ועוז; להתפלל "בכל כח"^{לח} ממש

ל זהר ח"א כח, א; ח"ג רל, ב. ובכ"מ.

לא מלכיס"א ב, ב.

לב שופטים ח, כא.

לג ראה בקונקורדנציה (מנדלקורן) אנוש.

לד מו"ז ח"ב פ"מ (ע"פ אריסטו). היות האדם יצור מדיני היינו תיקון הפירוד שבעולם העשייה (בכח המלכות, המדיניות, המקננת בעולם העשייה) – כנ"ל בפנים.

לה ראה ברכות כב, א.

לו מכות כד, א.

לז תהלים לה, י.

לח ראה גם שבת קיט, ב (ובפירושי רש"י ותוספות שם).

הרבי רצה^{מח} שלכל אשה יהיה תוף להתכונן לשמחת הגאולה. קוראים לתוף כזה **תף מרים**, בגימטריא 770, **בית משיח**^{מח} – זו סגולה להתקשרות לרבי... אבל בפסוק יש שלשה סוגים, "שרים" – "נגנים" – "עלמות תופפות" – מי הם הסוג השלישי, ה"נגנים"? יש כאן עוד דברים שצריכים להבין – מה פירוש "קדמו... אחר...?" למה הכל הוא "בתוך עלמות תופפות"?

שירת ישראל והמלאכים

כדי להבין נקרא כאן את דברי המדרש בפנים^{מח}:

ד"א אז ישיר משה
הה"ד קדמו שרים אחר
נוגנים. א"ר יוחנן בקשו
המלאכים לומר שירה
לפני הקב"ה באותו הלילה
שעברו ישראל את הים
ולא הניחן הקב"ה א"ל
לגיונותי נתונין בצרה ואתם
אומרים לפני שירה הה"ד
ולא קרב זה אל זה כל
הלילה כמה דתימא וקרא
זה אל זה ואמר
המלאכים אומרים
שירה לפני ה' בכל לילה.

במובן מסוים, אמירת שירה לפני ה' היא תכלית החיים, כמו שכתוב בפסקה אחרת במדרש^{מח} – ה' מצפה מבריאת העולם שהצדיקים יאמרו לפניו שירה ורק כאן נאמרה השירה, זו תכלית הבריאה. לכן יש מלאכים שאומרים שירה פעם אחת בעולם ואז הם מתאפסים, מתאיינים, הם גמרו את התפקיד שלהם, ית תכלית חייהם^{מח}.

מה ראה דבר מלכות בא' בשלח ס"ח.
מו קונטרס "בית רבינו שבבבל", כ"ף מרחשון תשנ"ב,
הערה 92.
מז שמות רבה כג, ז.
מח שם אות ז.
מט חולין צא, ב; לקו"ת פינחס עט, ב ואילך. ובכ"מ. וראה
באורך בשיעור י' שבט השתא.

אבל מלאכי השרת, המלאכים הקבועים, אומרים שירה בכל יום וגם כאן הם רצו לומר שירה, אך ה' לא הרשה להם משום שבני ישראל, הלגיונות של ה', נתונים בצרה. המדרש העושה "גזרה שוה" בין שתי ההופעות היחידות בתנ"ך של "זה אל זה" – "ולא קרב זה אל זה"^{מח}, שבפשט מדבר על מחנה ישראל ומחנה מצרים שעמוד הענן חוצץ ביניהם, ו"וקרא זה אל זה"^{מח}, המדבר במלאכים האומרים שירה לפני ה' (אפילו המלים "קרב" – "קרא" הן דומות, חילוף של אות אחת), ודורש ש"ולא קרב זה אל זה" היינו שלא נתנו למלאכי ה"וקרא זה אל זה" להתקרב ולומר שירה הלילה.

וכיון שיצאו ישראל מן הים באו המלאכים להקדים שירה לפני הקדוש ב"ה א"ל הקב"ה יקדמו בני תחלה הה"ד אז ישיר משה אז שר לא נאמר אלא אז ישיר שהקב"ה אמר ישיר משה ובני ישראל תחלה

הפשט הוא שב"אז ישיר" ה"אז" הופכת את משמעות "ישיר" מלשון עתיד ללשון עבר (על דרך ו' ההיפוך בהרבה מקומות)^{מח} – כלשון המדרש ש"אז" הולך גם לעבר וגם לעתיד^{מח} – אבל כאן הדרשה היא ש"ישיר" היתה האמירה הפקודה של ה' שבניו ישירו תחלה. הוא אומר למלאכים – 'כל הכבוד, אתם שרים, או עבדים נאמנים, שיכולים תמיד להכנס ולשיר, אבל אני

נ שמות יד, כ.
נא ישעיהו, ג.

נב ראה בראשית כו, כד ("וברכתיו הרבתי וגו'" – מעבר לעתיד). שם כה, כח ("ויאהב יצחק וגו'" – מעתיד לעבר). וברבוי מקומות. רש"י כאן – לדרכו בפירושו – מביא כדוגמה עיקרית נוספת את הפסוק "אז ידבר יהושע" (יהושע י, יב; הדוגמה הנוספת שלו רחוקה יותר, ואינה לשבח), שירת יהושע באמצעותה עצר את השמש (ילקו"ש יהושע רמז כב. וראה תנחומא אחרי מות יד). אצל יהושע, ששירתו אינה שבח על נס שהיה אלא פעולה שתכליתה לעצור את השמש כשנצרך לכך, לא כתוב "ישיר" אלא "ידבר" – פעולת הנהגה של "דבר אחד לדור" (סנהדרין ח, א) שנאמר בפירוש דווקא לגבי יהושע. ורמז יפהפה – ישיר ידבר עולה משה יהושע! (ממוצע שני הביטויים, "אז ישיר משה" – "אז ידבר יהושע", הוא שלום).

נג מכילתא שמות טו, א (ונתבאר במדור קול שמחה בשלח).

מפרש ש"בתוך" פירושו באמצע^נ, בין ישראל והמלאכים – הן ממוצע מחבר בין הנשמות והמלאכים. יש כלל בחסידות שכל ממוצע מחבר גבוה בשרשו בין שני הדברים שהוא מחבר ביניהם^{נד} – לנשים ששרות באמצע יש שרש גבוה יותר מה"שרים" ומה"נגנים" גם יחד.

שמחת הנצחון

כדי להתבונן יותר ב"בתפים ובמחלת" של הנשים ששרות נלך לעוד מקום שיש תוף ומחול. נדפדף לסוף ספר תהלים, לפרק האחרון, שהוא ריכוז וסיכום של כל ההילולים של ספר תהלים. התכלית של הכל היא השירה, ההילול, ובפרק האחרון יש עשרה "הללו" כנגד עשר הספירות^{נו}, והכל מסיים ב"כל הנשמה תהלל יה הללויה", פסוק עליו דרש רבי מאיר "על כל נשימה ונשימה שאדם מעלה צריך לקלס את יוצרו"^{נד}. נעבור בקיצור על ההילולים כנגד עשר הספירות:

הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו. שם "אל" שייך לכתר^{נז} ו"בקדשו" היינו שרש החכמה ("קדש מלה בגרמיה"^{נח}) בכתה, חכמה סתימאה. "רקיע" שייך בדרך כלל לבינה – בסוד אור-מים-רקיע שכנגד כתר-חכמה-בינה^{נח} – אבל "עזו" שייך לחכמה, "החכמה תעזו לחכם"^{נז}, כך שכאן היינו התכללות הבינה בחכמה ("הבן בחכמה"^{נח}).

נד וכן הוא בתרגום, בפירושו הראשון ברד"ק ובמצודות. נח סה"מ תקס"ה ח"ב עמ' תריב; מאמרי אדה"א שמות ח"א עמ' רמח; במדבר ח"ב עמ' תשכו. ובכ"מ. נו פרדס רמונים ש"ב פ"ה. ראה סידור מהר"ד פסד"ז על הפרק (נתבאר גם בשיעור שבת נצבים תשנ"ט). ס דברים רבה ב, לו.

סא אל הוא פרוץ הכתר של אלב"ם (ראה עמק המלך ש"א פ"ו. קהלת יעקב ערך 'אל'). וראה הקדמת שכ"נה ביניהם הערה יט שם התבאר ארבע בחינות של שם "אל" שבכתר.

סב זהר ח"ג צד, ב.

סג תקוני זהר תקון מב (פא, ב). ובכ"מ.

סד קהלת ז, יט.

סה ספר יצירה פ"א מ"ד.

אבא, שמעדיף תמיד את השירה של הבן שלי. וכן דוד הוא אומר קדמו שרים אלו ישראל שעמדו על הים דכתיב אז ישיר משה אחר נוגנים אלו המלאכים

הייתי מבין ש"קדמו] שרים אחר נגנים" אומר שבני ישראל השרים (בפה) הם דווקא אחרי הנוגנים (בכלי)^{נא}, אבל המדרש מפרש הפוך^{נב}, ש"קדמו שרים" (המלאכים) ורק "אחר [כך] נגנים" (הנשמות). אם המלאכים לא מבינים שהבן של המלך קודם להם, המדרש מוסיף עוד טעם:

ולמה כך אמר הקב"ה למלאכים לא מפני שאני משפיל אתכם אני אומר שיקדמו תחלה אלא מפני שבשר ודם יאמרו תחלה עד שלא ימות אחד מהם אבל אתם כל זמן שאתם מבקשים אתם חיים וקיימים

יש כאן "שש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף"^{נב}, יש חשש שמישהו ימות חלילה – יפסס את הזדמנות-הפז לומר שירה לפני ה', תכלית הבריאה – ולכן צריך לתת להם להקדים. אחר כך המדרש חוזר אל הטעם העיקרי, שהמלך מעדיף את שירת בנו:

משל למלך שנשבה בנו והלך והצילו והלכו בני הפלטיין מבקשין לקלס למלך ובנו מבקש לקלסו אמרו לו אדונינו מי יקלסך תחלה אמר להם בני מכאן ואילך מי שרוצה לקלסני יקלסני כך כשיצאו ישראל ממצרים וקרע להם הקב"ה את הים והיו המלאכים מבקשים לומר שירה א"ל הקב"ה אז ישיר משה ובני ישראל תחלה ואח"כ אתם הוי קדמו שרים אלו ישראל אחר נוגנים אלו המלאכים בתוך עלמות תופפות אלו הנשים שהן קלסו באמצע כדכתיב ותקח מרים הנביאה.

אחרי ה"שרים" (משה ובני ישראל) וה"נגנים" (המלאכים) מזכיר הפסוק את ה"עלמות תופפות" (מרים והנשים), אך המדרש

נד כתריום וכפירוש המלבי"ם.

נה וכן הוא ברד"ק ובמצודות.

נו שמות יב, לו.

הצמח-צדק, שנקרא כך בעצמו על שם רבי מנחם מענדל מויטבסק^{כב} – חשוב לדעת זאת, שהכל מתחיל ממנו, וללמוד בספר שלו, "פרי הארץ". **מנחם מענדל (צמח צדק)**, בחלוקה המדויקת של המלים) שוה 332, כמו ביטוי חשוב שמוזכר גם במאמר "באתי לגני" – **"נצחון המלחמה"**. **נצחון** בגימטריא **צדיק** ו**המלחמה** בגימטריא **בינוני** – הבינוני נמצא עדיין בתוך המלחמה והצדיק הוא מי שזכה לנצחון^{כג} – וביחד הם שווים לשם של הרבי. בכל אופן, העיקר היה לומר שהשיא של פרשת בשלח הוא שמחת הנצחון של הנשים דווקא, שיוצאות בתופים ובמחולות בראשות מרים הנביאה.

רק נסיים את הפרק:

הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה. "צלצלי שמע" כנגד היסוד, הכונס את כל הספירות שמעליו (כמו "וישמע שאול את העם"^{כד}). "צלצלי תרועה" כנגד המלכות – "תרועת מלך".

הכל חותם, כמו שהזכרנו, בפסוק:

כל הנשמה תהלל יה הללויה.

מה פירוש שצריך להלל "על כל נשימה ונשימה"? על כל חוויה וחוויה שאדם חווה בחיים – גם על חוויות טובות וגם על חוויות שנראות לעינינו לא טובות, גם על חוויות של הצלחה, של "אדם" ושל "אישה", גם על חוויות של נפילה, של "אנוש", וכמובן גם על ההצלחות להתגבר, חוויות של "גבר". בכל מצב צריך להלל את ה' ולעמוד נוכח פניו.

הכח הנשי – תיווך השליחות

נחזור לענין של "בתוך עולמות תופפות", העמידה של הנשים כממוצע המחבר בין הנשמות והמלאכים – ממוצע מחבר שיש לו שרש גבוה יותר. מה הפירוש המילולי של מלאכים? שליחים.

הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו. "גבורותיו" כאן היינו הבינה, בסוד "אני בינה לי גבורה"^{כה}. "גדלו" הוא חסד, מדת "הגדלה"^{כו}. "רב [גדלו]" שייך הרבה פעמים לגבורה, אך כאן היינו גבורה שבחסד.

הללוהו בתקע שופר הללוהו בנבל וכנור.

"תקע שופר" מיועד לעורר יראה וחרדה^{כז}, כמו בראש השנה (תחלת הימים הנוראים), כנגד מדת הגבורה. "נבל וכנור" הם שני כלי מיתר שהנגינה שלהם היא המשוכללת, המגוונת והעשירה ביותר – נגינה מפוארת, כנגד התפארת.

הללוהו בתף ומחול הללוהו במנים ועגב.

"תף ומחול", השייכים בעיקר לקצב של

הנגינה, הם המנצחים על הנגינה – כנגד הנצח. "מנים ועגב" מבטאים את תשוקת האשה לבעלה, בסוד "איהי בהוד"^{כח}.

הכל היה כדי להגיע ל"הללוהו בתף ומחול"

שכנגד הנצח. לכאורה "איהו בנצח"^{כט} אך בשירת הים הוא שייך דווקא לנשים, "עלמות תופפות" (שעוד במצרים היו "בנות בטחות"^ל בגאולה הצפויה, כנ"ל, והרי בטחון הוא פנימיות הנצח).

הנצחון עצמו שייך ל"איש דרכו לכבוש"^{לא}, אך שיא שמחת הנצחון הוא בתופים ובמחולות של הנשים דווקא (כמו שרואים גם אחרי נצחון דוד על גלית: "ויהי בבואם בשוב דוד מהכות את הפלשתי ותצאנה הנשים מכל ערי ישראל לשיר והמחולות לקראת שאול המלך בתפים בשמחה ובשלשים. ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן הכה שאול באלפיו ודוד ברבבתיו"^{לב}).

עשינו רמז של 770, נעשה עוד רמז – של השם של הרבי. הרבי נקרא מנחם מענדל, על שם

סו דברי הימים א' כט, יא. וראה זהר ח"ג רכז, ב; רמו, ב; הקדמת תקו"ז ט, א.
סז ראה תנחומא וישלח ב; פסיקתא רבתי מ ע"פ עמוס ג, ו. ובכ"מ.

סח ע"ח שער הכללים פ"א. ובכ"מ.

סט ישעיה לב, ט.

ע ילקו"ש בראשית רמז טז.

עא שמואליא יח, וז.

עב ראה ספר התולדות (גליצנשטיין) חלק אדמו"ר הצמח צדק עמ' 17.

עג ראה תניא פט"ו.

עד שמואליא טו, ד.

כדי שאדם יוכל למלא את השליחות שלו בעולם הוא זקוק להרבה מלאכים, הרבה כוחות מסייעים להתגבר ולפעול

האשה מתווכת בין הנשמה לבין השליחות שלה, היא ה"תוך" שמגלה לאדם מה השליחות שלו, מה ה"בית חב"ד" (בגימטריא תוך!) המיוחד שבני הזוג צריכים להקים יחד (בית חב"ד הוא קודם כל בית אוהב של בני הזוג והוא מתפתח להיות "בית דוד" – המקור ללידת המשיח, "מלך מבית דוד"^{עט} – הכל מכח "ביתו" זו אשתו"^פ, "בית נאמן"^{פא}).

ג. השליחות הנשית – שמחת הטהרה מצוות האשה

השליחות היא של ה"אדם" השלם, כמובן, אבל אם רוצים למקד ולאפיין את השליחות המיוחדת לנשים היא תתרכז בשלש המצוות המיוחדות לנשים^{פג}, שראשי התיבות שלהן חנה – חלה, נדה, הדלקת הנר^{פד}. בהרחבה, מצוות חלה כוללת את כל כשרות המאכלים; נדה כוללת את כל עניני טהרת המשפחה ושלמות הבית היהודי; והדלקת הנר כוללת את כל שמירת השבת כהלכתה. כמו שאצל בן המצוה המיוחדת מבר-מצוה היא הנחת תפילין כך אצל בת המצוה המיוחדת היא השבת. בנות מדליקות נרות עוד הרבה לפני בת-מצוה, כהוראת הרבי^{פז}, אבל מבת מצוה הבת צריכה לדעת שהיא שייכת לסוד השבת

עט רמב"ם הלכות מלכים פ"א ה"ד.

פ יומא פ"א מ"א.

פא שמואל"א כה, כח.

פב שבת פ"ב מ"ו.

פג הגהות מיימוניות דשיכי לספר זרעים בסופה (נדפס ברמב"ם סוף הלכות זרעים). מגלה עמוקות פרשת שלח ד"ה "ג' מצוות" בשם הגהות מיימוני.

פד שיחת מוצאי ש"פ בראשית תשל"ה; וראה שיחת ש"פ בשלח י' שבט תשד"מ (התוועדות ח"ב עמ' 871-872).

ועוד.

כנראה כדי שאדם יוכל למלא את השליחות שלו בעולם הוא זקוק להרבה מלאכים, הרבה כוחות מסייעים להתגבר ולפעול^{עה}. בעבודה של כל אחד, הנשמות והמלאכים הם בעצם המציאות של האדם עצמו, של נשמתו-שלו, והשליחות שלו – ה"אדם" שבו וה"גבר" שבו^{עו}. מהי, אם כן, המשמעות של עמידת ה"עלמות

תופפות" ב"תוך", בין הנשמה לבין השליחות? באמת, כשם ששלמות ה"אדם" היא רק כאשר יש איש ואשה יחד – "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם"^{עז} – כך גם שלמות השליחות היא רק כאשר אדם מתחתן. כל התקופה שלפני החתונה, הזמן של הרווקות, גם אצל בחורים וגם אצל בחורות, עם כל החשיבות של העיסוק בתורה, במצוות ובתפלה בזמן הזה – היא רק הכנה לשליחות. גם כשמישהו יוצא בזמן הזה לפעילות של "ופרצת", להדרכה ושליחות, זו עדיין רק הכנה – הוא עדיין לא יודע מה השליחות שלו. רק אחרי החתונה, בזכות האשה שמגלה ומפתחת את הכוחות שטמונים באיש^{עח}, ה"אדם" השלם – איש ואשה יחד – יכול לגלות את השליחות האמתית שלו.

עה וראה ד"ה "באתי לגני" תשכ"ג פ"ד (וכפי שדובר גם ב' שבט השתא).

עו המלאך העיקרי שרומז לשליחות ה"גבר" הוא המלאך גבריאל – ה"שר של אש" (דברים רבה ה, יב, ובכ"מ), ממנו זוכים להתלהבות ולהתגברות שצריכות לאפיין את השליחות ולחדור גם לכל שאר העבודה. לעתים מובן שגבריאל הוא המלאך הגבוה והכללי ביותר ולעתים דווקא מיכאל נתפס כך (ראה דניאל י', כא. זהר ח"א פא, א; ח"ג לג, א ובכ"מ). היחס בין "שר של אש" ו"שר של מים" גופא הוא מעין יחס בין לב לשכל – שעל כן גבריאל גם נקרא "האיש גבריאל" (דניאל ט, כא), על שם השייכות למדות (ול"איש" לשון אש) – שיש תפיסות ומדרגות שונות לגבי מעלותיהם והיחסים ביניהם, ואכמ"ל). על כל פנים, גבריאל בספר דניאל (ח, טז) שומע לפקודתיו של ה"אדם" – המלאך "גבר" הוא למטה מעצם הנשמה (ה"אדם") ומקבל ממנה.

עז בראשית ה, ב.

עח ראה שכינה ביניהם עמ' קא-קב.

היקרה ביותר במקדש^{צא}, שבסוד "בחד קטירא אתקטרנא ביה בקוב"ה^{צב} – העומד במרכז הקדש, בין המנורה והשלחן, היינו המצוה העיקרית-המרכזית במצוות האשה). כל אחת כאן תתחנן בקרוב, בעזרת ה', ועוד לפני החתונה ההכנה היא לימוד הלכות טהרת המשפחה. אחר כך, כל בת צריכה לייסד חוג – בבית שלה, בסביבה בו היא נמצאת, בבית חב"ד שלה – ללימוד הלכות טהרת המשפחה.

כמו שאמרנו, שליחות יכולה להצליח רק אם היא נעשית בשמחה – השליחות של הבנות היא לגלות את השמחה שיש במצוות הטהרה. הרבי אומר שהגאולה תלויה ב"שמחה בטהרה"^{צג} – שמחה וטהרה והולכות ביחד, לב טהור הוא לב שמח^{צד}. השמחה היא פנימיות הבינה וגם הטהרה שייכת במיוחד לספירת הבינה^{צה}. בכלל, הטהרה היא הסגולה המיוחדת של האשה – הגבר שייך יותר לקדושה של ספירת החכמה והאשה לטהרה של ספירת הבינה.

הטהרה היא השליחות העיקרית כדי להביא את הגאולה – לטהר את העולם בשביל השראת השכינה. חזרנו לארץ ישראל אחרי כמעט אלפים שנה בגלות, ואנחנו מקווים שהחזרה לציון תהיה סימן של גאולה, ולשם כך צריכים לטהר את

– שבת^{פה}. הבת-השבת היא התכלית וכל ימי החול (שכנגד מדות הז"א, הבן) הם הכנה אליה. לכן אנחנו ממליצים שכמו שבן לומד לבר-מצוה מאמר חסידות על תפילין^{פז} כך הבנות תלמדנה לבת-מצוה מאמר חסידות על שבת, ד"ה "את שבתתי" ה'ת"ש של הרבי הריי"צ^{פט}. הבנות כאן מעל בת-מצוה, אבל מי שלא הספיקה לעשות זאת תמיד אפשר להשלים... (וכמובן לכוון את החניכות ללימוד הזה).

כמו שאנחנו מסבירים^{פח}, שלש מצוות האשה מכוונות כנגד שלשת הכלים העיקריים שנמצאים בקדש בבית המקדש – כשרות המאכלים כנגד "שלחן בצפון"^{פט}, הדלקת הנר כנגד "מנורה בדרום" וטהרת המשפחה כנגד מזבח הקטרת. השליחות הנפשית עושה כל בית יהודי לבית המקדש, תכלית שליחות הנשמה לעולם – לעשות לו יתברך דירה בתחתונים^צ.

שמחת הטהרה

אם רוצים למקד עוד יותר, לעניין אחד, עיקר השליחות של הבנות הוא הנושא של טהרת המשפחה (שבסוד מזבח הקטרת – העבודה

פה זהר ח"ב רד, א.

פו ע"פ ספר המנהגים עמ' 75.

פז המאמר נלמד ונתבאר בשנת תשס"ט בחדשים ניסן אייר.

פח שכינה ביניהם עמ' קסב.

פט בבא בתרא כה, ב.

צ תנחומא נשא ט; תניא פל"ו.

צא ראה יומא כו, א.

צב זהר ח"ג רפח, א.

צג שיחת כי תצא י"ד אלול תשמ"ח.

צד ראה תניא פכ"ו.

צה ראה ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך 'טהור', וש"נ.

ב"ה

גם אתם רוצים להצטרף לתנועת נוער חסידית שמחה ותוססת?

בתנועות הנוער שלנו מחכים לכם
ואף מוכנים לעזור בפתיחת סניף חדש באזור מגוריכם.

לפרטים:

רבי חייא בנים כתות ג-ח ברוך 051-2997566 / r0512997566@gmail.com

בית דוד בנים כתות ט-יב אביעד 052-7906123 / betdavid14@gmail.com

באתי לגני בנות כתות ד-ט מעין-אהבה 058-5938483 / maayanahava09@gmail.com

הפוך¹³. השליחות השמחה של האשה, לגלות את שמחת הטהרה, נועדה לטהר את ארץ ישראל ואת העולם כולו, להביא את המשיח ולעשות לה' דירה טהורה ונקיה בתחתונים!

הארץ. אם כולם היו מקפידים על טהרה המשיח כבר ודאי היה בא! המשיח רוצה להכנס לכל בית, אבל הוא לא יכול להכנס לבית שיש בו סרחון – הטהרה עושה ריח טוב והטומאה פועלת

13 ראה סוטה מט, א.

הַלּוּמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לַדֶּרֶךְ

- ◆ שליחות משפיעה אפשרית רק מתוך שמחה והארת פנים – שליח בגימטריא שמח.
- ◆ בכל אחד יש אדם (שכל), איש (רגש), אנוש (חולשות) וגבר (כח להתגבר).
- ◆ גם עבור מי שדברים 'באים לו בקלות', למטרת החיים לא ניתן להגיע בלי יגיעה – "יגעתי ומצאתי תאמין".
- ◆ בעבודת ה' "אדם" היינו לימוד תורה; "איש" קיום מצוות מתוך אהבה ויראה; "אנוש" עבודת התפלה – "תורה עבודה וגמילות חסדים".
- ◆ חולשה או נפילה נועדו לשלוח את האדם לכתובת היחידה – בקשת עזרה מה'.
- ◆ "גבר" היינו עבודת התשובה – התגברות על חולשה או חסרון – שצריכה להיות "כל ימיו".
- ◆ עיקר עבודת ה' "גבר" הוא התגברות לצאת לשליחות.
- ◆ יש להתגבר על היצר שאומר שאפשר להיות יהודי טוב גם בלי לצאת לשליחות.
- ◆ שליחות היא "אתכפיא המביאה לידי אתהפכא" – מאמץ שהופך להיות טבע.
- ◆ ה"אתכפיא" של השליח לצאת לפעול בעולם מביאה לידי "אתהפכא" במציאות בעולם.
- ◆ התקשרות למשלח היא התגברות – מתוך שמחה – המחוללת שינוי בעצם הטבע.
- ◆ בכל עניני השמות של האדם העיקר הוא ה"גבר", ההתגברות והתוקף – את כל עניני עבודת ה' יש לעשות בכח ובהתמסרות.
- ◆ התנהגות אנושית היא התנהגות חברתית – החולשה דורשת שיתוף פעולה.
- ◆ לכל אשה צריך להיות "תף מרים" (בגימטריא 770) כהכנה לשמחת הגאולה.
- ◆ שירה לפני ה' היא תכלית החיים.
- ◆ הנשים שייכות במיוחד לשמחת נצחון-המלחמה.
- ◆ יש להלל את ה' "על כל נשימה ונשימה" – בכל חוויות החיים.
- ◆ את השליחות האמתית ניתן למצוא רק אחרי החתונה – האשה מתווכת בין הנשמה לשליחותה.
- ◆ על כל זוג להקים יחד את בית חב"ד המיוחד לו – בית אוהב שמתפתח להיות בית דוד משיחי.
- ◆ השליחות העיקרית של הנשים שייכת למצוות הנשים – חלה (כשרות), נדה (טהרת המשפחה), הדלקת הנר (שבת).
- ◆ תמצית שליחות האשה היא הפצת השמחה שבטהרה.
- ◆ טהרת העולם היא הדרך לביאת המשיח ולעשיית העולם דירה בתחתונים.

חשׂמל – משתיקה להתגלות

קיצור מהלך השיעור

זכינו להתוועדות י' שבט ברוב־עם ובאריכות גדולה. לפנינו מובא בתמצית אחד מפרקי ההתוועדות – שמתקשר גם לשיעור הנוסף שבגליון, מהשבת שאחרי י' שבט – בנוסח של 'טעימה' מהמהלך הגדול. לכן משובצים בדברים גם אזכורים אנביים של ענינים שנתבאר באריכות בהתוועדות, ואף על פי כן המהלך עומד בפני עצמו, כשתמציתו היא **שהחיבור בין הנשמות למלאכים מחולל מעבר משתיקה והעלם ("חש") לגילוי ("מל")**. בתהליך הזה מתוארות כאן שלש מדרגות, **שלש בחינות חשׂמל**, כשהציפיה היא לגילוי הכי שלם, מלא ומידי – **הגילוי שיביא את המשיח**.

מהמגיד ממעזריטש הוא פירוש עמוק באור תורה^א על "שיר השירים" – "כל השירים קדש ושיר השירים קדש קדשים"^ב. כתוב ש"אין המלאכים אומרים שירה עד שישראל אומרים שירה"^ג – אין למלאכים רשות לשיר לה' לפני ישראל אומרים שירה. כלומר, המלאכים צריכים להיות בבחינת "חש" עד שישראל יאמרו שירה ורק אז הם יכולים לדבא, "מל".

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. מוצאי י' שבט תשפ"ג – כפ"ח.
א. אות רג.
ב. ידים פ"ג מ"ה; שה"ש רבה א, יא.
ג. חולין צא, סוע"ב. וראה שמות רבה כג, ז.

"שיר השירים" – מנשמות (מחשבה) למלאכים (דיבור)

בכל שנה ב'י' שבט אמר הרבי מאמר "באתי לגני", המיוסד על המאמר האחרון של בעל ההילולא הריי"צ אותו מסר ללמוד ב'י' שבט. בהמשך המאמרים "באתי לגני" ישנם עשרים פרקים, כך שבכל שנה משנת תשי"א התמקד הרבי בפרק אחד (עד שנת תש"ל, וחוזר חלילה) – כך שהשנה אנחנו בפרק יג, עליו מיוסדים מאמרי "באתי לגני" תשכ"ג ותשמ"ג. בכל מאמר ממאמרי "באתי לגני" מביא הרבי ציטוט מכל אחד מהרביים, מהבעל שם טוב עד הרבי הקודם. במאמר משנת תשכ"ג הציטוט שמביא הרבי

המלאכים הם בחינת דיבור של ה' - הדיבור חשוב ונצרך מאד, הוא התגלות, בעוד המחשבה אינה התגלות עדיין. אף על פי כן, דיבור בלי מחשבה הוא כלום

המאיר לעצמו" מצד טבעו לא פורץ בשירה, אך כשהוא כן פורץ בשירה זהו חידוש גדול מאד, חידוש שנדרש לתיקון העולם – ואז שרים המלאכים. כך הוא מסביר את "שיר השירים" – "שיר" אחד שעולה על כולנה, שיר הנשמות, שממנו נובעים כל "השירים". השיר של הנשמות, בשבילו ה' ברא את העולם, אליו הוא תאב (בסוד **בראשית** אותיות **שיר-תאב**²), מאפשר הרבה-הרבה שירים של המלאכים, השליחים שמביאים את השירה לכל פינה בעולם. שוב, עיקר החידוש שהנשמות עצמן שרות – לא רק שהן מאפשרות למלאכים לשר, כדי שהמלאכים יקבלו השראה מהנשמות הנשמות צריכות לשיר בעצמן. לכן קודם ישראל צריכים לומר שירה ואחר כך המלאכים.

"ברן יחד כוכבי בקר"

היסוד של שירת הנשמות לפני שירת המלאכים מובא גם במדרש וגם בגמרא, אך בכל מקום מביאים כהוכחה אליו פסוק אחר³. הגמרא מביאה ראיה מהפסוק באיוב "ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים"⁴. רש"י מסביר שהיהודים-הנשמות הם "**כוכבי בקר**" (בגימטריא "**חלק אלוה ממעל**"⁵)! כי נמשלו לכוכבים, כמו שכתוב אצל אברהם אבינו, "כה יהיה זרעך"⁶ (המשיח הוא כוכב, "דרך כוכב מיעקב וקם שבת

לכן המלה "חשמל", המלה הכי סודית שיש בתנ"ך, היא סוג של מלאכים שחשים עד שהם מדברים⁷. סוד החשמל, הסוד של העלם וגילוי⁸ – קודם העלם, "ברישא חשוכא", "**חש**" אותיות **חשך**, ואז גילוי, "**מל**" לשון **מול**, התגלות מולי – הוא הסוד הכי עמוק גם בחסידות. כשמוסיפים עוד בחינה של מל, חש-מל-מל, זהו סוד הכנעה-הבדלה-המתקה, יסוד היסודות של כל תורת הבעל שם טוב⁹. ה"מל" בסוף הוא המתקה. עיקר ה"מל" הכי ממתיק, ממתיק את כל היפך הטוב שיש במציאות, הוא השירה – סוד השירה, "אז ישיר".

מה החידוש של הרב המגיד? יש לו כמה פירושים, אבל הפירוש שהרבי מביא – שהוא העיקר לענינו – הוא הסבר שישראל צריכים קודם לומר שירה כי "ישראל עלו במחשבה"¹⁰ ואילו המלאכים נבראו רק בדבר ה', כמו שמביא גם בתניא, ששרש נשמות ישראל אין סוף יותר גבוה משרש המלאכים. המלאכים הם בחינת דיבור של ה' – הדיבור חשוב ונצרך מאד, הוא התגלות, בעוד המחשבה אינה התגלות עדיין. אף על פי כן, דיבור בלי מחשבה הוא כלום, אין בו לא חכמה ושכל ולא טעם (במילים של הרבי במאמר). לכן, קודם נצרכת השירה של ישראל, שירת הנשמות. השירה של ישראל היא חידוש, כי שרש ישראל הוא "אור המאיר לעצמו"¹¹. ה"אור

נתבאר (בעיקר) בכתבי אדמו"ר האמצעי והרה"צ ר' הלל מפאריטש. ראה פלח הרמון וירא נח, ג ועוד. וראה המשך תער"ב ד"ה "נשא את ראש" תרד"ע (עמ' תצ); שיעורים בסוד ה' ח"ג פ"ו.

יב תקו"ז תקון י (כד, ב); זהר חדש (מרגליות) מדרש הנעלם ה, ב.

יג דברי המדרש נלמדו באריכות בשבת י"ג שבת - נדפס לעיל.

יד איוב לח, ז.

טו איוב לא, ב.

טז בראשית טו, ה.

ד ראה חגיגה יג, ב.

ה עוד על סוד החשמל כהעלם וגילוי, ראה שיעורים בסוד ה' ח"ב תפלה קודם הלמוד פ"ב עמ' קטז. וראה גם ח"א כללי השערים פ"ג (עמ' שמז ואילך).

ו שבת עז, ב.

ז תו"א יב, ב.

ח כש"ט (קה"ת) אות כח.

ט זהר ח"ב קח, ב. וראה זהר ח"א כד, א וח"ג שו, ב; בראשית רבה א, ד.

י אגה"ק כ (קל, א).

יא המושגים "אור המאיר לעצמו" ו"אור המאיר לזולתו"

בחז"ל בעת חיבור, זיווג, ש"מגלה טפח ומכסה טפחיים"³⁰. גם זו פעולה אחת. ההעלם אחר העלם, ה"מעלה מעלה עד אין קץ", הוא תוך כדי ה"מטה מטה עד אין תכלית" – תוך כדי שהוא "מגלה טפח" הוא "מכסה טפחיים". יש פה חש"מל ביחד³¹, אבל באמת יש כאן כיסוי וגילוי, שתי תנועות הפוכות, שמתחוללות ביחד.

גילוי כל ההעלם

הפירוש השני – שכבר מתחיל להיות "בזבזו האוצרות", נושא עיקרי של המאמר – הוא שצריך לגלות את ההסתרה, את ההעלם עצמו. גילוי ההסתרה הוא כבר היפך סדר הבריאה, לכן יש בו ממד של "שטות דקדושה" ו"עזות דקדושה". ה' ברא את העולם, לשון העלם, על ידי צמצום, אבל הרצון הפנימי שלו הוא שלא נקבל את המצב הנתון – את העולם כמו שאנחנו רואים. אנחנו רוצים אחרת! שה' עצמו יתגלה כאן. לא מספק אותנו שיהיה חש"מל, העלם וגילוי, אפילו שהתנועות של "למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית" הן ביחד. הרצון שלנו לשיר הוא הרצון שיתגלה העומק של כל מה שנמצא באוצר של הקב"ה מימי קדם, של כל ההעלם – ה"העלם העצמי של אור בעצמות המאור" בלשון הרבי הרש"ב³², עד לבחינת יחיד שלפני הצמצום.

מה שאנחנו אומרים הוא שטות, שטות דקדושה, עזות דקדושה, מה אתה מעיז לנגוע ב"חש" ולגלות אותו?! מה אתה מעיז לנגוע בחשך, "ישת חשך סתרו"³³, "ישב בסתר עליון"³⁴, ולהפוך אותו לאור, שיהיה "יתרון

מישראל"³⁵ – סגולה מיוחדת של חדש שבט). "בני אלהים" הם בפירוש מלאכים, והם מריעים רק אחרי "ברן יחד כוכבי בקר", אחרי שירת הנשמות.

כל הפסוק "ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים" שוה שלש פעמים **חשמל** (1134). יש בפסוק 'חזקה' של חשמל – שלש פעמים **חשמל**. צריך לומר שכל חשמל כאן הוא באופן אחר. אין נסביר זאת?

שוב, עיקר הסוד כאן הוא סוד החשמל, כנ"ל. בפרקים הללו בהמשך "באתי לגני" מסביר הרבי הקודם את הביטוי שאור אין סוף הוא "למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית"³⁶. הוא אומר ש"למעלה עד אין קץ" הוא העלם אחר העלם – עוד העלם ועוד העלם ועוד העלם, שהאור מסתלק ותוך כדי שהוא מסתלק הוא מתעלם. "למטה עד אין תכלית"

הוא גילוי אחר גילוי³⁷. האור יורד, אמנם הוא מתמעט ומצטמצם, אבל בכל אופן הוא מגיע לכל מקום, "למטה עד אין תכלית". הכל שייך לסוד הצמצום. תוך כדי הצמצום קורים שני דברים בעת ובעונה אחת, ברגע אחד – ה' מתעלם עד אין קץ, העלם אחר העלם, וה' מתגלה (בצמצום, אבל מתגלה) למטה מטה עד אין תכלית. הוא מסביר ששתי התנועות הללו הן בעצם אחת – ההעלם והגילוי הם דבר אחד לגמרי, ההעלם הוא ה"חש" והגילוי הוא ה"מל". לאור זאת נסביר שלש בחינות של חשמל:

ההעלם והגילוי הם דבר אחד לגמרי, ההעלם הוא ה"חש" והגילוי הוא ה"מל"

חש"מל בו זמנית

החשמל הפשוט, הראשון, הוא כמו שכתוב

יז במדבר כד, יז.

יח ע"פ תקון"ז תקון נז (צב, א).

יט ראה שער היחוד פט"ו.

כ ראה ברכות כג, ב ונדרים כ, ב (וביסוד העבודה ח"ג פ"ה ובאגרא דפרקא אות קצז). עפ"ז היה ראוי לומר חש"מל (טפחיים של חש וטפח של מל), על דרך חש"מל מל אצל הבעש"ט, ודוק.

כא ראה הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות מה.

כב המשך תרס"ו עמ' קפב ואילך.

כג תהלים יח, יב.

כד שם צא, א.

להיות לא-חסיד פירושו להשאיר כמו שה' עשה - ה' מגלה טפח ומכסה טפחיים? בסדר. חסיד לא רוצה בכך, הוא צריך לגלות את ה"חש", לגלות את הסודות

מה ההבדל בין שתי הבחינות? אם הגילוי של ה"חש" בהדרגה, מתוך התחשבות בכלים וזהירות שלא לשבור אותם, הגילוי הוא "עד ולא עד בכלל"^ל – הוא אף פעם לא יגמר, כי מדברים על אי-סוף. אי אפשר בהדרגה לגלות את כל האי-סוף, רק כל פעם עוד קצת ועוד קצת, אבל הכל הוא "עד ולא עד בכלל". כתוב, במיוחד אצל רבי אייזיק^{לא}, שהתכלית של המשיח היא

בעיקר "עד ועד בכלל" – שהכל יתגלה. בשביל שהכל יתגלה אין ברירה – אין אפשרות לעשות זאת בהדרגה. אם אתה רוצה שהכל יתגלה הגילוי צריך להיות פתאום, בבת אחת.

עוד פעם, אף על פי שגילוי כזה הוא שבירת כלים 'על בטוח' – קורה נס, שהגילוי לא שובר אף כלי. כמו שכתוב^{לב} שחסידות היא כמו אש, התלהבות, ואש שורפת. לכן החסיד הגדול שרוצה להפיץ את תורת החסידות צריך להביא אותה אליך, אל כל אחד ואחד, כי פוחדים מהאש הזו – צריך להביא אותה אליך, לשים קרוב לפניך שלך, ופתאום אתה רואה שהאש לא שורפת. אותו דבר כאן, החש-מל השלישי הוא לגלות הכל בבת אחת.

הנס של התגלות "חשיח נאו"

שוב, יש חש-מל בו ה"חש" הוא "חש" וה"מל" הוא "מל". יש חש-מל בו ה"חש" עצמו "מל" – אבל בהדרגה. ויש חש-מל שלישי, שה"חש" כולו "מל" מיד, כמו שהרבי אוהב את המלה "מיד"^{לג}, "אין 'והיה' אלא לשון שמחה"^{לד}

האור מן החשך^{כה} דווקא?! זו עזות! העזות הזו היא עיקר המשמעות של להיות חסיד. להיות לא-חסיד פירושו להשאיר כמו שה' עשה – ה' מגלה טפח ומכסה טפחיים? בסדר. חסיד לא רוצה בכך, הוא צריך לגלות את ה"חש", לגלות את הסודות, כמו שהרבי האמצעי אומר^{כו} – אין יותר סודות, הכל על השלחן, שזה יהיה ה"מל".

גילוי מדורג וגילוי פתאומי

גם בגילוי של כל ההעלם, שה"חש" עצמו יתגלה, יהפוך להיות "מל", יש שתי אפשרויות: אפשרות אחת היא לגלות בהדרגה, כל פעם עוד קצת מתוך האוצרות, מתוך האוצר הבלום ביותר – בהדרגה, לא לשבור את הכלים. הלואי שלא לשבור את הכלים... הרי עצם הנגיעה בחש הוא כבר סכנה גדולה של שבירת כלים, כלומר, סכנה שלא נהיה מסוגלים להכיל את האור הגדול הזה – להכיל את הגילוי שאנחנו לא קיימים בעצם, ש"כולא קמיה כלא חשיב"^{כז}. בסדר, לאט-לאט, "מי השלחן ההלכים לאט"^{כח}. אפשר לגלות לאט-לאט – זו אפשרות אחת.

אפשרות שניה היא "ופתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים"^{כט}. המשיח יבוא פתאום – שפתאום הכל מתגלה, הכל נשפך. לכאורה זו שבירת כלים 'על בטוח', אבל קורה פלא – שום דבר לא נשבר, הכל נשאר שלם. פלאי פלאים. ה"מל", ההתגלות, הוא פתאומי לגמרי, בבת אחת, שלא בהדרגה כלל וכלל. חש-מל.

ל ראה מעין גנים ח"ג ממאמר "הדילוג לגאולה" הערה סג. לא מאמר השפלות והשמחה פל"ז ואילך (ובפרט בפרקים לדילט, נה"נו).

לב ראה לוח "היום יום" טד"ז מנחם-אב.

לג ראה סוף שיחת ש"פ משפטים תשנ"ב הערה 148.

לד ע"פ בראשית רבה מב, ג.

כה קהלת ב, יג.

כו סוף קונטרס ההתפעלות (מאמרי אדה"א קונטרסים עמ' קפה).

כז ע"פ זרר ח"א יא, ב.

כח ישעיה ח, ו.

כט מלאכי ג, א.

קול שמחה

פרשת יתרו

עליית משה־משיח

תינתן על ידו]. לכן נאמר כאן ויחן שם ישראל נגד ההר, השוה כולם בשוה כאחד. אמנם, כאן קודם מתן תורה נאמר ומשה עלה, כלומר, שנתעלה ונבחר מתוך בני ישראל ליתן התורה על ידו. וטעם עלה, כמו שאמרו 'עלה נתעלית' [במדרש "מהו עלית נתעלית"]. לכן נאמר כאן שם אלהים, כי זה הבירור שייך להשם אלהים. ואחר כן אמר ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר. ודו"ק היטב כי עמוק הוא. זו תורה חשובה ויסודית בנושא הכי חשוב בעולם, המשיח – לבואו אנו מצפים בכל יום (ובמיוחד בדורנו, דור אחרון לגלות וראשון לגאולה בע"ה).

בחינת משיח בכללות ישראל

רבי שמחה בונים מביא מהגמרא שיש נשמת משיח בכל דור, והכוונה לגמרא^א שבכל בית מדרש אמרו ששמו של המשיח כשם רבם, וכן החכמים זיהו את 'המשיח שבדור' ("כגון רבינו הקדוש" וכיו"ב). אולם הוא מסביר: אין הכוונה "בדרך פרט", שבאיש פרטי מסוים קיימת נשמת המשיח בפועל (בזה אין טעם כל עוד ה' לא גואל את ישראל, ומדוע לאכזב אותנו ואותו?). אלא מדובר "על דרך כלל" – בכללות ישראל קיימת בחינת משיח באופן כללי, ורק כאשר עולה ברצון ה' לגאול את ישראל אז מתברר ונבחר המשיח הפרטי.

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְיָקֵב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.^א

כתוב בקול שמחה: יתפרש על פי מה דאיתא בגמרא שנשמת משיח ישנו בכל דור. ובודאי אין רצונם ז"ל לומר בדרך פרט, שיש באחד מישראל נשמת משיח, כי למה יפעול השי"ת בזה אחר שאין גואלם. אולם כוונתם בזה, על דרך כלל. רצה לומר, שיש בכללות ישראל בחינת משיח, וכשיעלה ברצונו יתברך לגאול את עמו יברר את אחד מישראל הראוי לזה, ויזעיק עליו מלמעלה, ויגלה עליו אורו של משיח, והוא יהיה הגואל שיתגלה במהרה בימינו. והבן זה כי סוד עמוק הוא. וכן מצינו במשה רבינו ע"ה, שכתב ויזעקו בני ישראל... וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים. ומשה היה רועה, כלומר, שמקודם לא היה ניכר, ואחר כך נאמר ומשה היה רועה, שמזומן מכבר. ושם נאמר ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים'. והנה כשבאו ישראל להר סיני עדיין לא נתפרש משה ליתן התורה על ידו... [ומשה רבינו ע"ה נאמן ביתו לא נהג גדולה בעצמו לאמור שתנתן התורה על ידו [זהו הגדר של "נאמן"], כפי שמוסבר בקול שמחה בתחילת הפרשה "שלא היה לוקח לעצמו כלום בגדולתו". משה בענוותנותו המופלאה אינו חושב שהתורה

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי שיעור ש"פ בשלח תשפ"ג.

א שמות י"ט, ג.

ב סנהדרין צ"ב.

יש "אורו של משיח" בכלל, כאילו מרחף על פני המציאות, "ורוח אלהים מרחפת על פני המים"^א, זו רוחו של מלך המשיח^ב, ורק לאחר מכן הרוח הזו שורה על איש פרטי, "ונחה עליו רוח הוי"^א (מעבר משם אלהים, "ורוח אלהים", לשם הוי, "רוח הוי").

ההעלם לגילוי

יש לפרט יותר את השלבים השונים: בתחילה, מציאות המשיח הפרטי היא רק ב"יכולת", אחד כך מציאות "בכח" ולבסוף מציאות "בפועל". בסגנון נוסף: בתחילה מציאות המשיח באיש הפרטי היא ב"העלם שאינו במציאות" (כניצוץ האש בצור החלמיש), ולאחר מכן נעשית "העלם שישנו במציאות" (כשלהבת החבויה בגחלת). ממילא, מה שכתוב שיש אדם מסוים, משיח בכל דור, אין זה מחויב שהיותו משיח היא דבר שבגלוי (אפילו לרעצמו) אלא בדרגה נעלמת מסוימת, וכאשר זוכים אז ההעלם מתגלה.

בשלב "העלם שאינו במציאות", אזי למשיח עצמו הדבר אינו נודע כלל, ומכיון שהוא שפל בתכלית בעיני עצמו הוא אינו מדמה כלל שהוא הוא. בעומק, היותו משיח חבוי באמונה שלו-עצמו – הרי הוא מאמין, יותר מכל, בביאת המשיח בכל יום ובכל רגע (כדברי המשיח שהוא יבוא "היום"^א), ובאותה אמונה עצמה גנוז היותו משיח!

האמונה במשיח שיבוא "היום" היא עניין אחד עם האמונה בכך שהבורא יתברך מחדש מעשה בראשית בכל רגע תמיד. כמו שהעולם מתחדש עכשיו ממש, היום, כך המשיח נולד עכשיו, "אני היום ילדתיך"^א (וכן הוא נולד בתודעת המשיח עצמו מתוך ההעלם הנ"ל), והנה הוא בא "היום".

ה בראשית א, ב.
 ו בראשית רבה ח, א.
 ז ישעיה יא, ב.
 ח סנהדרין צח, א.
 ט תהלים ב, ז.

זהו התהליך שמתרחש הן בשליחות משה לגואל ביציאת מצרים והן במתן תורה. ביציאת מצרים, רק לאחר אתערותא דלתתא של זעקת "עד מתי" (כמו שתבע הרבי בדורנו) אז "וידע אלהים", ידיעה פרטית שבכוחה נברר משה לגואל, "ומשה היה רועה". לכן גם משה עצמו לא ידע תחילה שהוא הגואל, "לא ידעתי נפשי" (עד שהוא סירב שוב ושוב).

וכן אצלנו נאמר "ויחן שם ישראל", ללא זיהוי של משה, כיון שעדיין לא נקבע שהוא יקבל את התורה! אך כשנאמר "ומשה עלה אל האלהים" אז נבחר משה, עלה והתעלה מתוך כללות ישראל. ולכן נאמר שם 'אלהים' המורה על מדת הדין, כי ברירה ובחירה הם מתוך צמצום וגבורה (אלא שבצומק, הצמצום אינו סילוק אלא ריכוז, כמו "צמצם שכניתו בין שני בדי ארון"^א, ודוק). אך לאחר שכבר נבחר משה, נאמר בהמשך הפסוק "ויקרא אליו הוי" (שם הרחמים)^א. אכן, לא כתוב "אלהים" אלא "האלהים" שעולה הוי אדני, שם שלם (בכתיבתו ובקריאתו), המתקת שם אלהים.

משיח בכל דור

והנה בכמה ספרים נאמר שאכן ישנו בכל דור אדם מסוים הראוי להיות משיח, משיח "בדרך פרטי", וכמו שמביא הרבי^א, וזה לכאורה בניגוד לדברי הקול שמחה! אך יש לתווך בין הדעות שישנם שלבים שונים בגילוי המשיח באיש, וכמו שיוסבר בהמשך.

על כל פנים, הדגש בדברי הקול שמחה הוא על קיומו של "משיח בדרך כלל" לפני שמתברר ונעשה בדרך פרט (מזכיר את שיטת הרב קוק שהדגיש בעיקר את "אורו של משיח" כתופעה-תהליך כללי, אע"פ שוודאי הוא מסכים שיש משיח פרטי אליו אנו מצפים). בשלב הראשון,

ג לפי תנחומא ויקהל ז.
 ד קונטרס בית רבינו שבבבל ס"ה. שיחת ש"פ ויצא תשנ"ב.

"ויצאה והיתה"

הערות במסכת גיטין

גירושין משאול לדוד

בין דוד ויהונתן, ושם נאמר "עד דוד הגדיל"¹ – מצד עצמו "דוד הוא הקטן"² אך הוא גדל וכולל בתוכו את מלכות שאול. יותר מזה, דוד נושא לאשה את מיכל בת שאול – יחוד בית שאול ובית דוד.

כלומר, הצמצום של מלכות שאול היה רק הסתלקות הגילוי שלה, האור שלה נחשך, אבל עצמותה של מלכות שאול נמצאת בתוך מלכות דוד. למלכות שאול ניתן גט כריתות כביכול, אבל הגט הזה עצמו מביא את מלכות שאול לתוך מלכות דוד. סילוק שאול מהמלוכה הוא "סותר על מנת לבנות", לבנות את בית דוד הנצחי.

והרמז: **גט ב'מספר מספרי', שלש תשע = 1400, מיכל פעמים דוד = 10 פעמים עד דוד הגדיל, כאשר עד דוד הגדיל עולה 10 פעמים דוד** (הערך הממוצע של כל אות)!

סוד דוד ומיכל

סוד הצמצום הוא "כניסת המאור במקום האור", החשך של העצמות הוא הוא שמעלים ומסתיר את האור (כפי שהוסבר בפעם הקודמת). עניין זה שייך במיוחד למלכות. זאת מפני שהדרגה העליונה ביותר באור אין סוף שניתן

בפעמים הקודמות הוסבר שהגירושין קשורים לסוד הצמצום – הצמצום באור אין סוף כדי לעשות "חלל פנוי" שבתוכו מתהווים העולמות ברצונו יתברך. אך הצמצום אינו כפשוטו אלא מנקודת מבטם של הנבראים. כן הוסבר הקשר בין הצמצום לספירת המלכות, כאשר המלכות של העליון הופכת להיות הכתר של התחתון.

משאול לדוד

למלכות כפשוטה בישראל יש שני שלבים עיקריים, מלכות שאול ומלכות דוד. שאול הוא 'הזיווג הראשון' של המלכות, "בחור וטוב ואין איש מאנשי ישראל טוב ממנו משכמו ומעלה גבוה מכל העם"³, אך לאחר מכן נאמר לו "קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך ונתנה לרעך הטוב ממך"³.

אפשר לחשוב שמלכות שאול נדחתה לגמרי ובמקומה באה מלכות חדשה ולא קרב זה אל זה. אך האמת היא שמלכות דוד כוללת בתוכה את מלכות שאול, בפנים חדשות ומתוקנות³. היחוד בין מלכות שאול למלכות דוד מתבטא בברית

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימות הרב.

א שמואל'א ט, ב.

ב שמואל'א טו, כח.

ג ביחוד שאול ודוד יש להתבונן גם בחשבון השמות: **שאול דוד = 351**, משולש הוי'. ראשי וסופי תבות (**שלדד**) = 338, הרבוע הכפול של אחד, הוי' פעמים אחד. אמצעי התבות (**אוז**) = אחד.

ד שמואל'א כ, מא.

ה שמואל'א יז, יד.

ו בביטוי "עד דוד הגדיל" יש ד אותיות ד (כוונת ד רבתי של "אחד" לפי האר"י). מיקומי אותיות דל"ת הם 8 5 3 2, 'סדרת אהבה' (או סדרת המשולשים ועוד 2).

יולדת נקבה"^ח), וכך קומתו של דוד הקטן גדלה, "עד דוד הגדיל".

ועוד רמזים בזיווג דוד ומיכל: **דוד בן ישי מיכל בת שאול** = 1225 = **ספר תולדת אדם** (הרומז לאברהם אבינו והאור שלפני הצמצום, כמוסבר בפעמים הקודמות) = 35 ברבוע = 49 במשולש = **"זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר"** ("שמי לעלם" רומז לסוד הצמצום, התעלמות שמו הגדול. "זכרי לדר דר" רומז למה שהמלכות של העליון נעשית כתר של התחתון, "דוד הולך ודור בא").

ראשי התבות **דוד בן ישי מיכל בת שאול** = **משיח!** שמו של משיח הוא דוד^ט ואשתו העיקרית לעתיד לבוא היא מיכל דוקא^א.

ח נדה לא, א.

ט ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד.

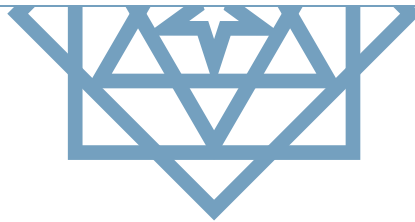
י שכן המשיח לא יפרוש מן האשה כמו שהוצרך משה רבינו לעשות.

יא אמצעי התבות דוד בן ישי מיכל בת שאול = 343, **גשם** = שבע בחזקת שלש, היינו "שבעתיים כאור שבעת הימים" (ישעיה ל, כו ורש"י שם), סוד "גשם נדבות" (טל תחיה שלעתיד לבוא). ראשי וסופי תבות **דוד בן ישי מיכל בת שאול** = 882, הרבוע הכפול של **אהיה** = **אמת אמת** (אמת היא **אהיה** ברבוע, סוד "אהיה אשר אהיה").

לקרוא לה בשם מסוים היא מלכות, "מלכות דאין סוף", והיא המתייחדת עם המאור עצמו^ז. ה'יצוג' של המאור הוא באותה דרגה עליונה ביותר של מלכות, וממילא כאשר בצמצום יש "כניסת המאור במקום האור" ניתן לומר שזו כניסת המלכות העליונה, "מלכות דאין סוף", במקום האור.

גם המלכות כאן בארץ, "דוד מלך ישראל חי וקים", מייצגת את הדרגות העליונות ביותר של המלכות, וכך מתקיים בה סוד כניסת המאור במקום האור. זהו יחוד מיכל ודוד: בית שאול הסתלק ו'התגרש', אך רק האור הגלוי הסתלק ואילו עצמותו של שאול (בבחינת מאור) נמצאת כעת בתוך דוד, על ידי מיכל בת שאול (כאשר מיכל היא 'תמצית' שאול, "איש מזריע תחילה

ז כלומר, גם כשמדברים על אור אין סוף ניתן להבחין במדרגות שונות, גבוה מעל גבוה וגבוהים עליהם. כמבואר בחסידות על מדרגות "יחיד אחד קדמון", עשר ספירות של קדמון ומעליהן עשר ספירות של אחד ומעליהן עשר ספירות של יחיד. מעל הכתר נמצאת שוב מלכות ומעל המלכות יסוד וכו'. אך בסופו של דבר קיימת דרגה עליונה של "מלכות דאין סוף", מלכות שאין מעליה יסוד, והיא היא המתייחדת עם העצמות ממש.

ניגון

530 | ז' אדר א' תשפ"ב

לאט ועמוק

5

9

15

20

25

Fine

D.S. al Fine

הסיפור החסידי

הרבנית חיה מושקא | מסירות הנפש של אבא!

הרבנית חיה מושקא שניאורסון נולדה בכ"ה אדר תרס"א להוריה הרבי הריי"צ והרבנית נחמה דינה, שניהם נכדי אדמו"ר הצמח צדק. בהוראת סבה, הרבי הרש"ב, נקראה חיה מושקא ע"ש אשת אדמו"ר הצ"צ. נשאה לרבי מנחם מענדל שניאורסון, לימים הרבי מליובאוויטש, בי"ד כסלו תרפ"ט. הרבנית ברחה מפרסום ומהבמה הציבורית והרבתה במעשי חסד ועזרה לזולת ללא מסגרת רשמית ולעתים באנונימיות. הרבנית הסתלקה בכ"ב שבט תשמ"ח והרבי התייחס לפטירתה כסיום של תקופה והכנה לתקופה חדשה לקראת ביאת משיח. מנוחתה כבוד בבית העלמין היהודי ברובע קווינס בניו יורק.

"די וואָס האַלטן נאָך שחרית זאָלן מאַכן קידוש, און די וואָס האַלטן פאַרן דאַוונען זאָלן אזוי זאָגן לחיים [אלו שאוחזים אחרי שחרית שיעשו קידוש, ואלו שאוחזים לפני שחרית שיאמרו כך לחיים]!" כ"ק אדמו"ר שליט"א עשה קידוש, אמר לחיים וציוה לגנן. אח"כ אמר מאמר ד"ה "וכל בניך". אחר השיחות דיבר גם על עניין החתונה ואמר [בתרגום מיידיש]: חתונה בכלל אצל כל איש פרטי – הוא ענין כללי, אך אצלי זהו ענין שזעל ידו נמשכת בעניינים כלליים. בין אם אני מרוצה ובין אם... אך העניין כבר נעשה. זהו היום שבו קישרו אותי עמכם ואתכם עימי, אני אייגע אתכם ואתם תייגעו אותי, וביחד נתייגע [להביא את] הגאולה האמיתית והשלילה. שהקב"ה יעזור שנראה פרי טוב בעמלינו.

כאשר הרבי מציין את יום נישואיו כיום שקישר אותו עם החסידים, ניתן להבין זאת כאמירה כמעט טכנית: לולא היה נעשה לחתנו של הרבי הריי"צ, לא היה הופך לרבי. וודאי שהדבר נכון, אך התמונה המלאה מגלה תפקיד פעיל בהרבה שנטלה הרבנית: במשך שנה שלמה לאחר פטירת חותנו, סירב הרבי לרשת את מקומו ולהנהיג את החסידות. החסידים שניסו להוביל

בשנת תשי"ד חל י"ד כסלו, יום הנישואין העשרים וחמישה של הרבי והרבנית, בשבת. מסופר, כי הרה"ת ר' פיניע אלטהויז ניגש אל הרבי וביקשו להתוועד. באותם ימים לא נהג הרבי להתוועד כל שבת. כששאלו הרבי "מה יום מיזמיים, ובגלל איזו סיבה רצונו בהתוועדות?" השיב ר' פיניע בחושו החסידי: "באתי לתבוע דמי שדכנות [אביו של ר' פיניע היה השדכן בנישואי הרבי והרבנית]... הרבי הסכים להתוועד, והקטע להלן מובא מתוך תיאור של אחד החסידים שנכח בהתוועדות:

אחרי תפילת שחרית, בשעה רבע לאחת, נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א וחיפש את ר' בערל יוניק ולא היה. ר' לייבל גרונר נכנס לחדרו הק' ויצא משם כשבידו כוס, יין ומזונות, והתחילה ההתוועדות. נעשה רעש והתחילו לסדר שולחנות, כי לא ידעו מקודם שותה' התוועדות. בתחילה ישבו רק חמישה-שישה אנשים, כי חלק מהקהל כבר הלך לביתו, והשאר היו עדיין באמצע התפילה. היו הרבה שהיו בכלל קודם התפילה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ידע מזה, כי באמצע ההתוועדות אמר:

ולחוש כי השני חסר ופגום, הרבי מדגיש כי בכל אחד מהם קיים איוון בין החיובי לשלילי: המח מיושב, מתון והגיוני – אך קר וחסר חיים. הרגש נוגע ובווער – אך חסר כיוון ושליטה עצמית. עד כאן הרווחנו דיוק יפה, אך בהגדרות לבדן אין די. על כן ממשיך הרבי: **וזאת היא עבודת האדם לחברם להיות לאחדים, שעולם הקר יתחמם באש של הרווחתו, ועולם הרווחתו יתיישב במתינותו של המיושב.** כמו הקב"ה, קונה שמיים וארץ, עלינו לקנות בנפשנו את שני העולמות גם יחד, לאזן ביניהם ולחברם ל"בשר אחד" בשידוך הנושא פירות טובים: **ואז הבהלה הופכת לשאיפה והשכל למורה דרך בחיים של עבודה ופועל.** ההתכללות בין המח ללב הופכת את הניגוד בין ישוב דעת לתבהלה לתמהיל מנצח: שאיפה. כשם שאדם מיושב עלול להיות מאובן וללא התקדמות אמיתית, אדם מבוהל נעשה חסר מטרה, כולו נתון בהתפעלות הרגע ההווה. לעומת שניהם, לאדם בעל שאיפה יש מטרה ויעד – והשאיפה אליו מלאת רגש ועצמה וממלאת את חיי האדם. נשים לב כי בציור כזה, האדם עצמו היה ונשאר לב העולה על גדותיו – אך כעת נוסף לו מורה דרך המכוון אותו היטב בדרך לשאיפותיו. כמובן, בחיי הזוגיות מקביל הגבר לשכל ואילו האשה ללב, ואכן תיקון השאיפה הוא תיקונה של האשה דווקא: האשה קשורה בתהליכיות, תפילה ועליה מתמדת – כפי שמתבטא הן בתורת החסידות והן בהיסטוריה של המאות האחרונות – וההתמסרות שמבטאת דמותה של הרבנית היא שאיפה מזוקקת להחיש את תיקון המציאות בגאולה האמיתית והשלימה.

לכך היו אובדי עצות, אך מספרים כי הרבנית הכריעה את המאבק במשפט אחד: "לא יתכן, כי שלושים שנות מסירות הנפש של אבי ירדו לטמיון". כך, למורת רוחו הגלויה, נמשך הצדיק הנסתר אל ענייני הכלל והפך למנהיג. סיפור ידוע נוסף, מגלה שוב את השייכות העמוקה של הרבנית לקשר של רבי וחסידים: בזמן 'משפט הספרים' הנודע, כאשר נשאלה הרבנית על ידי חוקר משטרת ל"מי שייכים הספרים, השיבה בתקיפות: הרבי והספרים שייכים לחסידים! משפט זה השפיע עמוקות על השופט, והיה בין הגורמים לזכייתו של הרבי בדין.

נשים לב, כי בשני המשפטים הללו יצקה הרבנית תוכן של התמסרות מוחלטת של הרבי – גם של אביה וגם של בעלה – לשליחותם והנהגתם. מסירות הנפש הזו נרמזת בשמה: חיה מושקא. על פי דברי הרבי עצמו, רומזים שמות אלו לשני רובדי הנפש העליונים ביותר – חיה ויחידה. התגלות היחידה שבנפש, כפי שמסבירים בחסידות, היא בזמן מסירות נפש מוחלטת – כזו שתבעה הרבנית.

בעקבות עיסוקה של הרבנית בחיבור הרבי והחסידים, בחיבור אביה ובעלה, ובעיקר בעקבות חיבורה שלה לרבי, נתבונן בפנינה אחת מדברי הריי"צ – אותה ליקט הרבי בלוח היום יום. היא מכוונת לחיבור הרצוי בין המח ללב, אך מהווה חלון להתבוננות בחיבור כללי ומשמעותי לא פחות – חיבורם של כל איש ואשה.

וכך כתב הרבי ב'היום יום' ל"ב שבט: **השכל וההתפעלות שני עולמות הם. עולם קר ומיושב ועולם רותח ומבוהל.** נשים לב, כי למרות הנטייה המידית של חלקנו להזדהות עם אחד העולמות

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

מעשה טוב שמביא לדי גאווה – כדאי?

קראתי סיפור על רבי דוד מלעלוב שהיה צם משבת לשבת. ופעם הוא עבר ליד מעין והיה מאד צמא ובסוף התגבר ולא שתה, אך כשכבר התרחק והרגיש שזה מוליד אצלו גאווה הוא חזר ושתה. מה שאני מבין מהסיפור הוא שאם הידור גורם אצלי לגאווה, עדיף לא לעשותו. מצד שני, תמיד אומרים בחב"ד ש"המעשה הוא העיקר" ולא משנה כמה ישות יש לך מזה או מאיזה מקום בנפש אתה פועל – העיקר שתעשה. אם כן, מה עדיף, לעשות ולהרגיש גאווה או לא לעשות?

מענה:

ראשית, צריך להקדים ולומר שהכלל "המעשה הוא העיקר" חל לכל לראש על מה שמחויב על פי הלכה – שם ודאי אין מקום לשיקולים כמו גאווה שעלולה להגרם מקיום החובה וכו'. על האדם לקיים את מה שמוטל עליו על פי דין ואחר כך להתמודד עם מדת הגאווה כפי שמנחה החסידות. בנוסף, גם כאשר מדובר במשהו

שאינו עליו חיוב גמור, אך הפעולה היא לטובת הזולת – כגון נתינת צדקה, הפצת חסידות וכו' – חל הכלל "המעשה הוא העיקר". כך ענה אדמו"ר האמצעי לאברך שהתלונן שחזרת דברי חסידות ברבים גורמת לו גאווה – 'תהיה בצל, אבל חסידות תחזור'. גם כששאל יהודי מכניס אורחים את אדמו"ר הזקן האם להמשיך במעשיו אף שאינם לשם שמים והם ממלאים אותו גאווה הוא השיב לו 'אבל העניי שבע' – השיקול של טובת הזולת קודם לשיקולי תיקון הנפש שלי.

לעומת זאת, הסיפור שהבאת ממחיש שכדי להתמודד עם גאווה מוותרים לעתים על הידור מצוה (ולא חיוב) שנוגע לי אישית (ולא לטובת הזולת). כיוצא בכך מסופר גם בחב"ד אודות רבי אייזיק מהומיל, המשכיל הגדול, שלא היה אוכל ימים שלמים – אך לפני סיום היום טעם משהו כדי שלא יחשב לו שצם ולא יתמלא מכך גאווה. בעניינים כגון דא צריך כל אחד לבחון בעצמו היטב-

היטב, בהעמקה רבה, מה נכון לו לנהוג. הרבי הרש"ב מלמד בסוף קונטרס העבודה שלא כל הידור שייך לכל אחד. לגבי הידורים כאלה, שנוגעים רק לי ולא למישהו אחר, מומלץ מאד ללמוד את דבריו שם (שגם למדנו אותם בעבר בשיעור ט"ו סיון תשס"ט – ובעזרת ה' אנו מקווים ששיעורי קונטרס העבודה גם יראו אור בספר במהלך השנה הקרובה). בהצלחה!

במה כדאי לעבוד?

למדתי כשנה בישיבה אך לא מצאתי את מקומי בין יושבי בית המדרש ולכן עזבתי. כעת אני עובד בעבודה טכנית כלשהי ככלי לברכת ה'. האם עלי להמשיך בכך או שכדאי שאחפש עבודה דווקא בתחומי הקודש?

מענה:

אם ה' חנן אותך בכשרונות בתחום החינוך והפצת המעינות, אזי כדאי לחפש דבר המתאים לך בתחומים אלו. ברכה להצלחה בכל.

אָנְכִי וְהַיְלָדִים

הַמְדוֹר לַיְלָדֵי יִשְׂרָאֵל

סִפְרֵי מַכָּה פְּלִאִים

שוב ושוב על אותו משפט: "יהודי הוא חלק אלוה ממעל ממש!".

מדוע בחרו החסידים דוקא את המשפט הזה? אפשר לנחש, כי גם אדמו"ר הזקן פותח את ספר התניא עם הנושא החשוב הזה. כבר בתחלת הפרק השני של הספר, כאשר הוא בא לתאר מי הוא יהודי ומה ענינו, הוא נוקט באותן המלים: "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוה ממעל ממש". יהודי הוא 'שטיק'ל' [חתיכת] אלקות!

חֵק אֱלֹהִים נִאֵל

את הלגו שלי אני יכול לפרק לחלקים קטנים. האמת היא, שגם את חלקי הלגו הבודדים אני יכול שוב לפרק, לדגמה באמצעות מפות פטיש. לא פדאי לי להרס אותם, אבל הדבר בהחלט אפשרי. כמו הלגו, השלחן או המטה שלי – אפשר לפרק כל דבר שלם לחלקים. גם ה'חבורה' שלנו אחרי הצהרים התפרקה אחרי כמה חדשים. אפלו מים, שנראים לנו משהו אחיד,

הפעם, ילדים, נדבר על הנושא אולי הכי חשוב בעולם!

לפני מתן תורה אנו שומעים דברי הקדמה שבאים להזכיר לנו מי אנו ומה מטרתנו: "...והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש...". שני פסוקים קצרים שאומרים הכל! עוד לפני שאנו עומדים למרגלות הר סיני, עוד לפני שאנחנו מקבלים את התורה בקולות וברקים. לפני הכל, ה' יתברך טורח ומדגיש, שלתורה שהוא עומד להוריד יש כתבת מיחדת – עם ישראל!

חִתִּיכַת אֱלֹהִים

מספר כי כאשר היו החסידים, תלמידי אדמו"ר הזקן, מצליחים 'לצוד' נשמה חדשה ולקרב יהודי לדרך החסידות, הוא היה עובר על ידם 'טפול' רציני: במשך כל הלילה היו משקים אותו כהגן עד לגלופין וחוזרים באזניו לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

יהודי לכל נברא אחר בעולם – אָבֹו, עַן, פְּרָה או שְׁאָר בְּנֵי הָאָדָם – קָשׁוּר עִם הַדֶּרֶךְ בַּהּ בּוֹחֵר ה' לְבָרָא אוֹתוֹ. אֶת כָּל הָעוֹלָם ה' בּוֹרָא בְּאִמְצָעוֹת דְּבוּר. ה' רוֹצֵה שְׂיִהְיוּ שְׂמִימִים? הוּא אוֹמֵר "יְהִי רְקִיעַ" וּמִיָּד הַשְּׂמִימִים נִבְרָאִים. וּמָה עִם צְמַחְיָה? ה' אוֹמֵר "תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא" וְהִיא מוֹצִיאָהּ מִתּוֹכָהּ אֶת הַצּוֹמֵחַ.

אָבֵל נִשְׁמוֹת עִם יִשְׂרָאֵל נִבְרָאוּ בְּדֶרֶךְ שׁוֹנָה מִכָּלִים. בְּלִשׁוֹן חִזְ"ל: "יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַחְשְׁבָה". נִסְיָתָם פְּעַם לְלַחֵץ עַל הַכִּפְתּוֹר בְּרֹאשׁ וּלְהַפְסִיק לְחֹשֵׁב? אֲנִי אֵף פְּעַם לֹא הִצְלַחְתִּי. בְּכָל פְּעַם שְׂאֲנִי מְנַסֶּה לְעַצֹר בְּכַח אֶת הַמַּחְשְׁבוֹת שְׁלִי אֲנִי מְגַלֶּה שְׂאֲנִי חוֹשֵׁב בְּדִיוֹק עַל כֶּה, אֲנִי חוֹשֵׁב עַל כֶּה שְׂאֲנִי מְנַסֶּה לֹא לְחֹשֵׁב...

אֲזוּ דְבַר רֹאשׁוֹן אֲנִי מְבִיֵן, שְׂאֵם ה' בּוֹרָא אֶת נִשְׁמוֹת עִם יִשְׂרָאֵל בְּאִמְצָעוֹת הַמַּחְשְׁבָה זֶה כְּבָר סִימָן שֶׁהוּא לֹא מִפְּסִיק לְחֹשֵׁב עֲלֵיהֶם. הוּא לֹא בּוֹרָא אוֹתָם וּמִשְׂאִיר אוֹתָם לְנַפְשָׁם, שְׂיִסְתַּדְּרוּ לְבַד, אֶלָּא בּוֹרָא אוֹתָם בְּכָל שְׁנֵיהֶם מַחֲדָשׁ.

אוֹלֵי אֲנַחְנוּ, הַיְלָדִים, לֹא כָּל כֶּה יְכוּלִים לָשִׁים לֵב, אָבֵל דְּעוּ לְכֶם שְׂהַהוֹרִים שְׁלָנוּ חוֹשְׁבִים עָלֵינוּ כָּל הַזְּמַן. אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְצַאת לְמַגְרֵשׁ וּלְשַׁחַק אוּ לְצַאת לְטִיּוֹל שֶׁל כְּפָה יָמִים וּלְשַׁכַּח מֵהֶם, אָבֵל הֵם לְעוֹלָם לֹא מִפְּסִיקִים לְחֹשֵׁב עָלֵינוּ. גַּם כְּשֶׁאֲבֵא יוֹצֵא לְעִבּוּדָה וְגַם כְּשֶׁאֲמֵא עֶסְקָה בְּסִדּוּר הַבֵּית. תְּמִיד, תְּמִיד הֵם אֲבֵא וְאֲמֵא שְׁלָנוּ!

מְרַכְבִּים בְּעֵצָם מַחְמָרִים שׁוֹנִים (חֲמָצוֹן וּמִיָּמִן), וְלָכֵן נִתֵּן לְפָרֶק אוֹתָם בְּמַעֲבָדָה וּלְהַפְרִיד בֵּין הַמְרַכְבִּים הַשׁוֹנִים.

אָבֵל מָה הַפְּנוּהָ בְּמַלִּים "חֲלֶק אֱ-לוֹהִי"? הָאֵם ה' יִתְבַּרֵךְ מְרַכְבֵּי מַחְלָקִים? הָאֵם שְׂיִהְיֶה לּוֹמֵר שְׂחֲלֶק מֵה' נִמְצָא בְּמָקוֹם אֶחָד וְאֵלוֹ הַחֲלֶק הַשְּׂנִי נִמְצָא בְּמָקוֹם אֶחָד? יֵשׁ דְּבַר כְּזֶה?

מְלַמֵּד אוֹתָנוּ מוֹרְנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב: נְכוּן, אִין דְּבַר כְּזֶה, יֵשׁ דְּבָרִים שְׂלֹא מִתְחַלְקִים. "עֵצָם לֹא מִתְחַלֵּק" – וּמָה שְׂלֹא יְהִיָה הוּא תְּמִיד יִשְׂאָר שְׁלָם. כְּאֲשֶׁר אוֹמְרִים שְׂנִשְׁמָה שֶׁל יְהוּדִי הִיא "חֲלֶק אֱ-לוֹהִי" לֹא מִתְפַּנְּנִים לְכֶה שְׂיִהְיֶה חֲלֶק נִפְרָד מִהָעֵצָם – הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא – וְגַם לֹא מִתְפַּנְּנִים לּוֹמֵר שֶׁהוּא דוּמָה לְקוֹנוֹ בְּכֶה שְׂיֵשׁ לוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת אוּ רְצוֹנוֹת נְעֻלִים. מִתְפַּנְּנִים לּוֹמֵר שְׂמָה שְׂלֹא יְהִיָה יְהוּדִי וְ-יָה' יִתְבַּרֵךְ הֵם דְּבַר אֶחָד שְׂלֹא יְכוּל לְהַפְרִיד. זֶה חֲקוֹק אֶצְלוֹ בְּעֵצְמוֹת.

אֲגַב, רְמִזוֹ קָטָן: הַמַּלִּים חֲלֶק אֱ-לוֹהִי (=180) עוֹלוֹת בְּגִימַטְרִיא בְּדִיוֹק כְּמִנְיָן הַמְּשֻׁבָּה הַבְּטוּי – מִמַּעַל (=180)! הַרְמִזוּ הִזָּה מְלַמֵּד אוֹתִי שְׂגַם הַחֲלֶק הַקָּטָן מֵה' שְׂנִמְצָא אֶצְלֵי הוּא מִמַּעַל מִמֶּשׁ, הוּא לֹא מִתְחַלֵּק!

כְּנִיסַת אֶתְרָס דְּרַבִּי

כִּיצַד בּוֹחֵר אֲדָמוֹ"ר הַזְּקֵן לְהַסְבִּיר לָנוּ עַל מַעֲלַת הַיְהוּדִי בְּאִמְצָעוֹת הַפְּסוּק הַבָּא: "בְּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם". לְפָסוּק הִזָּה הוּא מְצָרֵף הַסְּבֵר חָשׁוּב: הַהֲבִדֵל בֵּין

כֹּהֵן חַלּוּם

שֶׁהַסְּפּוּר אֲמַתִּי...

כִּמוֹ הַחֲלוּם הָעוֹלָה בַּמַּחְשְׁבָה שֶׁלָנוּ,
כִּי נִבְרָאוּ נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. לֹא רַק שֶׁה'
חוֹשֵׁב עָלֵינוּ בְּכָל רִגַע, אֲלֵא שֶׁאַנְחָנוּ
ה' חֲלוּם' שָׁלוּ. בְּשׁוֹנָה מִחֲלוּמוֹת שֶׁל
בְּנֵי אָדָם, כִּאֲשֶׁר ה' חוֹלֵם עַל מַשְׁהוֹ –
הַדָּבָר קוֹרֵה בְּאֲמַת. הַחֲלוּם מִתְגַּשֵּׁם.
אַנְחָנוּ לֹא מִסְּפּוּר אַחַה, אֲלֵא לֹא פְּחוֹת
מֵאֲשֶׁר הַהִמְצָאָה שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ! הוּא
הַמְצִיא אוֹתָנוּ בְּשָׁנִיָּה הַזֹּאת. אַנְחָנוּ חֶלֶק
מִמֶּנּוּ!

שֶׁנִּזְכָּה לִהְיוֹת בְּנִים נְאֻמָּנִים לְאֲבֵינוּ
שֶׁבְּשָׁמַיִם!

שֶׁבֵּת שְׁלוֹם וּמְבָרָךְ!

5?

אֵלּוּ מַחְשְׁבוֹת רְגִילוֹת. אֲבָל יֵשׁ סוּג
נוֹסֵף שֶׁל מַחְשְׁבָה – הַחֲלוּם. אַתֶּם
מְכִירִים אֶת הַמְּשֻׁגַּח חֲלוּם בְּלֵהוֹת? כִּי
שֶׁאַתֶּה מְנַסֶּה לְבָרוּחַ מִמִּישֶׁהוּ שְׂרוּדָה
אַחֲרֶיךָ וְהַרְגָלִים מְסֻרְבוֹת לְנוּע... הוּא
רָץ וּמִתְקָרֵב אֵלֶיךָ וּבְמִרְחָק נְגִיעָה מִמֶּךָ
אַתֶּה נוֹתֵן צְעָקָה וְ... מִתְעוֹרֵר שְׁטוּף
בְּזַעַה קָרָה...

נִשְׁמַע מְצַחִיק, כִּי מִי הוּא זֶה
שֶׁהִסְרִיט אֶת הַחֲלוּם הַמְּבִהִיל שֶׁלָּךְ?
אַתֶּה עֲצָמָה! הַחֲלוּם, כּוֹלֵל אוֹתוֹ אַחַד
שְׂרוּדָה אַחֲרֶיךָ, אֵינּוּ מְצִיאֹת אֲמַתִּית
אֲלֵא פְּרִי הַמַּחְשְׁבָה שֶׁלָּךְ, אֲלֵא שֶׁכִּנְרָאָה
מְרַב עֲיִפוֹת הַתְּחִלָּה לְהַאֲמִין לְעֲצָמָה

צא מעצמך!

יהודי יכול לחיות חיים מלאים של "תורה, עבודה וגמילות חסדים" ועדיין להשאיר מכונס בעולמו הפנימי – בבית, בשטיבל ובסביבתו הטבעית – בלי להיות באמת "גיבור הכובש את יצרו". הוא ינצל את מוחו ללימוד תורה, את עולם־הרגש שלו לאהבה ויראה המניעות את קיום כל המצוות ואפילו ידע לנתב את החולשות שלו לתפלה אל ה' – ועדיין לא יהיה "גיבור" שמוצא את שליחותו בחיים, מקיים "יגעתי ומצאתי" ומגיע למטרה לשמה ירדה נשמתו לעולם.

עיקר המאמץ הוא המעבר מהפנימיות אל החיצוניות. לכן, רק אחרי הנישואין, הדורשים מהאדם לצאת מעצמו אל זולתו באופן העמוק ביותר, ניתן גם למצוא את השליחות האמתית. האשה היא המתווכת לאדם בין עולמו־הנשמתי לבין יעודי חייו.

היציאה מהפנים אל החוץ היא תכלית הבריאה כולה – התביעה הפנימית שלנו מה' היא 'לחשוף את כל הסודות', ודווקא כך ניתן להפוך את העולם ל"דירה בתחתונים" עבורו, שהרי דירה היא המקום בו האדם יכול להרגיש בנוח ולחשוף את עצמו בשלמות.

המתח הזה, בין הפנים והחוץ, מאפיין את כל עבודת הפצת המעינות חוצה אליה מתמסר הרב גינזבורג כל השנים – המאמץ להביא את הדברים הכי עמוקים, מהמקור הפנימי שלהם, עד למעגלים הכי רחוקים. שני השיעורים השבוע בגליון עוסקים בענין: הראשון, שיעור מיוחד למדריכות בתנועת נוער על עבודת השליחות, המחייבת כל אחד ואחת, עם דגש מיוחד על השליחות הנשית. השני, טעימת־עומק מהתוועדות י' שבט, העוסקת במהפך המוחלט הנדרש לביאת המשיח.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il
רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ר